

LULZIM SUSURI

DJALOSHI DHE MBRETI

-MES SFIDËS DHE FITORES-
(MEDITIME, ANALIZA DHE DOBI)

DJALOSHI DHE MBRETI

-MES SFIDËS DHE FITORES-

(Meditime, analiza dhe dobi)

Lulzim MEHMET Susuri

Titulli i origjinalit:

Djaloshi dhe mbreti, mes sfidës dhe fitores

Autor: Lulzim Susuri

Botues: LIB-ART

Botimi i parë

Recensent Fetar:

Irfan Salihu

Redaktimi gjuhësor (Lektura):

Roald Hysa

Faqosja:

Gazmend Gjota

Kopertinat:

Kopertinat Inc.

www.kopertinat.com

Copyright © 2009 **Lib-Art**.

Të gjitha të drejtat e rezervuara për gjuhën shqipe.

Asnjë pjesë e saj nuk lejohet të shumëfishohet (kopjohet), të strehohet (ruhet) diku apo të shpërndahet në çfarëdo forme, qoftë elektronike apo mekanike, përfshirë fotokopjimin pa të drejtën e botuesit. Lejohet përdorimi i pjesëve të tekstit për arsye punimesh shkencore apo interesa tjera të islamit, duke cituar vazhdimisht burimin e tekstit.

Libart-botime.com

HYRJE

Allahut i takojnë falënderimet, paqja dhe lëvdatat e Tij qofshin për të Dërguarin, familjen e tij të ndershme, shokët besnik dhe të gjithë ata që e pasojnë rrugën e tij plot sinqeritet deri Ditën e Fundit.

Librin që keni në duar është një koment i hadithit të njohur që flet për ngjarjen e djaloshit besimtar dhe mbretit qafir e zullumqar, të cilët janë personazhet kryesore në këtë tregim.

Hadithi është shembull për çdo thirrës, i cili dëshiron të punojë për Islam pa marrë parasysh kushtet e vështira që mund ta rrethojnë. Ai është menhexh për jetë dhe sakrificë nga i cili përfitojmë shumë. Hadithin e kam komentuar duke nxjerrë dobitë që mund të përfitohen prej tij duke medituat rreth çdo fjale në tregim veç e veç. Ideja për komentimin e tij më lindi atëherë kur mora përsipër shpjegimin e tij në serinë e derseve, të cilët i mbaja me po të njëjtin titull, ku pas përfundimit të ligjëratave materialin e tubuar e mora për së dyti për ta rishikuar nga fillimi, duke shtuar apo duke hequr gjëra që i pashë të arsyeshme se duhet të ndërhyhet në to.

Përveç dobive të tregimit në fjalë komentin e kam lidhur edhe me ngjarjet e ditëve të sotme, duke bërë krahasime mes atyre kohëve, njerëzve dhe ngjarjeve të atëhershme me kohët e sodit.

Nuk është ndonjë punim i veçantë apo i përkryer duke menduar se në të ka dobi, të cilat nuk mund të gjinden tjetërkund nëpër librat e dijes, por është i veçantë nga

metodologjia e tij pasi hadithi në fjalë është i komentuar në një libër të veçantë.

E falënderoj çdo dashamirës të dijes, i cili ka ndihmuar në përgatitjen e këtij libri ku veçoj me përmendje vëllain e nderuar hoxhën e njohur Irfan Salihu, i cili nuk hezitoi ta kontrollonte këtë koment, duke bërë sugjerimet e tij përmes këshillave të të cilit libri është kompletuar edhe më shumë dhe dobia padyshim do të jetë më e madhe. Falënderoj edhe vëllain tim Milazim MEHMET Susurin, i cili nuk po kursen asgjë për ndihmën time në rrugën e dijes, duke më ndihmuar me të gjitha mundësitë e tij materiale, që të eci përpara në rrugën e diturisë, i cili me të vërtetë është duke u bërë kurban për mua dhe familjen time. Allahu i shpërbleftë që të gjithë me mirësitë e Tij në këtë botë dhe në botën tjetër.

Lulzim MEHMET Susuri

05/02/2010

Nga Suhejb Rumi, radijallahu anhu, na përcillet, se e ka dëgjuar Profetin, sal-lallahu alejhi ue selem, të thotë:

“Kohë para jush ka jetuar një mbret, i cili kishte një magjistar. Me kalimin e kohës magjistari u plak dhe një ditë kërkoi nga mbreti që t’i sillte një djalosh për t’i mësuar magjinë, sepse ai dita-ditës po plakej gjithnjë e më shumë. Mbreti gjeti një djalosh për ta mësuar. Djali i zgjedhur vinte çdo ditë për të mësuar në pallatin mbretëror. Gjatë rrugës kur po shkonte prej shtëpisë deri tek magjistari e takoi një nga dijetarët priftërinj tek i cili u ndal dhe dëgjoi fjalët e tij rreth besimit. Ato fjalë i pëlqyen dhe kështu çdo ditë kur kalonte atypari kthehej tek dijetari para se të shkojë tek magjistari. Po ashtu edhe kur kthehej për në shtëpi ndalej tek dijetari para se të shkojë në shtëpi. Kjo ndalesë tek dijetari e vononte për të arritur në kohë, si tek magjistari, po ashtu edhe tek prindërit, si pasojë e së cilës e rrihnin të dy palët.

Kështu që djaloshi iu ankua dijetarit për rrahjen që i bënin të dy palët dhe kërkoi prej tij zgjidhje. Dijetari e këshilloi duke i thënë: Kur të vonohesh prej mësimet të magjistarit arsyetohu duke i thënë se jam vonuar në shtëpi e nëse vonohesh gjatë kthimit në shtëpi thuaju familjes më vonoi magjistar. Duke vazhduar kështu pas disa ditësh, duke ecur rrugës u takua me një kafshë të madhe, e cila kishte ndaluar në mes të rrugës dhe i pengonte njerëzit, duke mos i lënë të kalonin asaj rruge. Djaloshi pasi iu afrua kafshës tha me vete: “Sot do të bindem se mësimet e dijetarit janë të sakta, apo janë ato të magjistarit. Ai mori një gur në dorë dhe u lut duke thënë: “O Zot, nëse mësimet e dijetarit

tek Ti janë më të dashura se ato të magjistarit, atëherë vrite këtë kafshë të madhe me këtë gur, që të kalojnë njerëzit lirshëm. Pastaj e gjuajti dhe e vrau me një të rënë guri e njerëzit filluan të kalojnë lirshëm. Kur erdhi tek dijetari i tregoi për rastin. Ky i fundit me të dëgjuar këtë rast i tha: “Biri im, duke u bazuar në ato që po dëgjoj prej teje, ti sot je më i mirë dhe më me vlerë tek Allahu se unë, kështu që do të sprovohesh, e nëse ndodh që të sprovohesh, atëherë mos i trego mbretit për mua. Djaloshi filloi t’i ndihmojë njerëzit me ndihmën e Allahut, ku i shëronte të verbrit, i shëndoshte njerëzit nga zgjeba, i shëndoshte të sëmurët nga sëmundjet e ndryshme. Një ditë njëri nga këshilltarët e mbretit i cili ishte i verbër dëgjoi për këtë dhe shkoi tek djaloshi me shumë dhurata dhe i tha: Nëse ma kthen shikimin do t’i jap të gjitha këto dhurata. Djaloshi i tha: Unë nuk e shëroj askënd, ai që shëron është Allahu i Lartësuar, nëse i beson Allahut atëherë do t’i lutem Atij që të shërojë. Këshilltari i besoi Allahut dhe djaloshi u lut dhe me këtë rast i erdhi shikimi. Këshilltari pastaj shkoi tek mbreti duke mos e mbajtur askush për dore, e mbreti me të parë këshilltarin se i ishte kthyer shikimi i habitur e pyeti: Kush ta ktheu shikimin? Këshilltari i tha: Allahu. Mbreti e pyeti prapë: A ke Zot tjetër përveç meje?! Këshilltari i tha: Po, ai është Zoti im dhe Zoti yt. Mbreti me të dëgjuar këto fjalë urdhëroi ta rrihnin aq shumë, derisa nuk mundi të durojë më dhe kështu tregoi për djaloshin. Ushtarët e morën atë dhe e dërguan para mbretit, ku ky i fundit i tha: O biri im, paske arritur në mësimet e magjisë aq sa t’i shërosh të verbrit dhe sëmundjet e tjera, të cilat i përmendi me radhë. Djaloshi i tha: Unë nuk shëroj askënd, Shëruesi i Vetëm është Allahu. Mbreti urdhëroi ta rrihnin derisa të tregojë kush e ka mësuar. Pastaj e sollën edhe dijetarin dhe i thanë të kthehej nga feja e tij. Pasi ai nuk pranoi mbreti dha urdhër ta ndanin përgjysmë me sharrë.

Ushtarët ia vendosën sharrën në kokë dhe e ndanë përgjysmë pa kurrfarë dhembje. Pastaj e sollën edhe këshilltarin e mbretit dhe kërkuan nga ai të kthehej prej fesë tij në fenë e vjetër. Pasi ai nuk pranoi urdhëroi ta ndajnë përgjysmë me sharrë, e ushtarët ashtu edhe vepruan. Pastaj e sollën djaloshin para mbretit, i cili i tha djaloshit: Largohu nga feja jote,- dhe djaloshi nuk e pranoi një gjë të tillë. Mbreti i urdhëroi ushtarët ta marrin dhe ta hipin në majë të një mali e nëse nuk kthehet as atje nga feja e tij iu atyre ta hedhin nga mali. Kur arritën në majë të malit djaloshi iu lut Allahut me këto fjalë: “O Zot, më ndihmo kundër tyre ashtu si din Ti!” Allahu e lëkundti malin dhe të gjithë ushtarët i hodhi nga mali përveç djaloshit, i cili shkoi prapë tek mbreti. Mbreti e pyeti: “Ku i ke shokët e tu?” Djaloshi i tha: “Allahu më mjaftoi kundër tyre.” Pastaj mbreti urdhëroi disa ushtarë të tjerë, që ta marrin djaloshin dhe të hipin në një anije e pasi të arrijnë në mes të detit, nëse nuk kthehet nga feja e tij ta hedhin në ujë. Djaloshi me të arritur në mes të ujit u lut: “O Zot ndihmomë kundër tyre ashtu siç din Ti.” Allahu ia pranoi lutjen dhe e ktheu anijen prapë, kurse djaloshin e shpëtoi. Ai eci prej mesit të detit deri tek mbreti. Ai e pyeti prapë, se çfarë ndodhi me shokët e tu? Djaloshi i tha: “Allahu më mjaftoi kundër tyre.- Pastaj djaloshi i tha: Ti kurrësi nuk mund të më vrasësh përveç nëse vepron si të urdhëroj unë. Mbreti e priti me shumë dëshirë këtë vendim të djaloshit dhe kërkoi menjëherë t’i tregojë se si. Djaloshi i tha: Mblidhi njerëzit në një vend të hapur, kurse mua më lidh pas trupit të një hurme, pastaj merr harkun tim dhe një shigjetë prej atyre të miave. Vendose shigjetën në hark dhe bërtit fjalën: Bismilah-në emër të Allahut-Zotit të djaloshit. Nëse i përmbahesh këshillës sime do të mund të më vrasësh, për ndryshe jo. Mbreti veproi ashtu, i mblodhi njerëzit në vend të hapur, e lidhi pas hurmës djaloshin, mori shigjetën dhe

harkun e tij, dhe bërtiti: Bismilah-në emër të Allahut- Zotit të djaloshit. E gjuajti mbreti dhe e qëllloi me shigjetë mes veshit dhe syrit. Djaloshi e vendosi dorën e vet në vendin e plagës dhe vdiq. Njerëzit kur e panë këtë ndodhi të gjithë bërtitën: Besuam në Zotin e djaloshit, besuam në Zotin e djaloshit, besuam në Zotin e djaloshit. Njerëzit e mbretit erdhën tek ai dhe i thanë: Ajo për të cilën frikësoheshe se mund të ndodhë, me të vërtetë ndodhi, pra, njerëzit besuan. Atëherë mbreti urdhëroi të hapeshin hendeqe të mëdha dhe aty të ndiznin zjarre të paparë ndonjë herë, dhe të hidheshin me forcë të gjithë ata që kishin besuar, dhe që nuk dëshironin të ktheheshin nga feja e tyre. Kështu hodhën në zjarr shumë njerëz, derisa i erdhi radha të hidhej edhe një gruaje që kishte në gji foshnjën e saj të vogël. Ajo edhe pse ishte besimtare dhe nuk frikësohej për veten e kaploi mëshira për fëmijën e saj, ku si pasojë e saj filloi të frikësohej dhe të ndalej nga afrimi tek hendequ për t'u hedhur në të. Fëmija e vërejti këtë gjë dhe Allahu i mundësoi të flasë dhe i tha nënës së vet: "Oj nënë, duro dhe hidhu në zjarr, sepse ti je në të vërtetë -hak." Kështu edhe ajo grua u dogj bashkë me besimtarët e tjerë".

Zinxhiri i hadithit:

Këtë hadith e shënon imam Muslimi, me nr. 3005, Ahmedi, e Nesaiu. Atë e shënon edhe Tirmidhiu, nr. 3340, por me ndryshime nga transmetimi i lartpërmendur. Këto ndryshime janë vetëm plotësuese të hadithit të lartpërmendur dhe një shtojcë e dobishme.

Hadithi është fjalë profetike e përcjellë nga vetë Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue selem, e jo nga fjalët e Suhejbit, siç mund të pretendojë dikush. Imam Ibën Haxheri thotë: “Tregimi i lartpërmendur është fjalë profetike e të Dërguarit, sal-lallahu alejhi ue selem, ashtu siç e transmeton Hamad ibën Ebi Seleme nga Thabiti, ky nga Abdurrahman ibën Ebi Lejla, ky nga Suhejbi, ky nga Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, të cilën e shënon Muslimi, Nesaiu dhe Ahmedi. (Fet-h el bari, 14/103). Ne gjatë komentit do të mbështetemi në transmetimin e Muslimit, kurse nga transmetimet e tjera do të marrim vetëm pjesët plotësuese, nëse do të kemi nevojë për to.

Ky tregim përmendet shkurtimisht edhe në Kuran, ku Allahu në suren Buruxh, thotë:

4. Mallkuar qofshin njerëzit e Hendekut,
5. zjarrit (të ushqyer) me lëndë djegëse,
6. kur rrinin ulur rreth tij,
7. duke dëshmuar atë që po i bënin besimtarëve!
8. Ata i munduan besimtarët, vetëm pse këta i besuan Allahut, të Plotfuqishmit, të Denjit për çdo lavd,
9. të Cilit i përket pushteti i qiejve dhe i Tokës dhe që është Dëshmitar i çdo gjëje.

10. Pa dyshim, ata që i përndjekin besimtarët dhe besimtarët e nuk pendohen i pret dënimi i Xhehenemit dhe dënimi me djegie.

11. Kurse për ata, që besojnë dhe bëjnë vepra të mira do të ketë kopshte nëpër të cilët rrjedhin lumenj. Kjo është fitorja madhështore. (Buruxh, 4-11).

Në këto ajete Allahu i Lartësuar jep shenjë për tregimin në fjalë, duke mos hyrë në detaje dhe kështu na e tregon rastin në fjalë përmes gjuhës së Profetit, sal-lallahu alejhi ue selem.

DOBITË E KËTIJ TREGIMI:

1. Ky hadith është një tregim mjaft interesant.

Ai është shumë i dobishëm për jetën e besimtarit sidomos për rininë muslimane dhe sprovat me të cilat ballafaqohet ajo. Tregimi në fjalë është mësim për çdo besimtar e sidomos për thirrësit në rrugë të Allahut. Këtë hadith duhet ta mësojë çdo besimtar për veten e vet dhe t'ua shpjegojë anëtarëve të familjes së tij, sidomos fëmijëve të vet që përmes tij t'u mbillet besimi, mbështetja dhe dashuria për Allahun. Ky hadith për fëmijët tanë është edhe zëvendësues i mbrëmjeve të tyre nga filmat vizatimorë, të cilët në shumicën e rasteve kanë kuptime negative, ose nuk kanë kurrfarë kuptimi.

Kjo ngjarje e vërtetë i kalon të gjitha historitë e trilluara nga njerëzit e ndryshëm në të gjitha kohët, të cilët përmes trillimeve të tyre kanë mbajtur gjallë popuj të tërë, duke iu krijuar heronj të rrejtshëm vetëm për t'i mbajtur njerëzit nën kontroll, duke iu krijuar kështu vlera të rreme me të cilat miliona apo edhe miliarda njerëz krenohen, ku shpesh edhe fëmijët e muslimanëve lavdërohen me heronj të tillë, duke menduar se ata janë të vërtetë e kështu duke u ndikuar prej tyre. **Pse ndodh kjo?** Sepse janë harruar heronjtë e vërtetë, janë harruar tregimet e sakta profetike, të cilat janë të vërteta nga e para deri tek e fundit dhe të shpallura nga Allahu i Gjithëdijshtëm. Ky tregim na tregon qartë, se aty ku ndërhyr Allahu për ta ndihmuar të dashurin e tij, ajo histori bëhet më e bukur dhe më interesante, se çdo trillim artistik i tjetërkujt pa marrë parasysh teknikën e tyre të avancuar për mashtrim. Për këtë shkak mendoj se e ka detyrim çdo prind që tregimin në fjalë dhe tregime të ngjashëm me të t'ua lexojë dhe t'ua

mësojë fëmijëve të tij përmes të cilit ata do të përfitonin pa masë. Përmes tij do të arrinin të kuptonin akiden-besimin e pastër dhe shumë dobi të tjera, të cilat do t'i përmendim në vijim.

2. Tregimi ngërthen në vetvete dy lloje dobish:

-dobi të dukshme, të cilat vërehen qartë nga tregimi dhe

-dobi të fshehta, të cilat kuptohen pas meditimit.

Prej llojit të dytë sa për ilustrim do të përmendja mësimin mbi thjeshtësinë. Përmes tregimit hoxhallarët dhe dijetarët marrin mësim për vete dhe ua tregojnë ato edhe të tjerëve. Kjo mënyrë e marrjes së mësimi nga një fëmijë konsiderohet thjeshtësi, sepse ata (dijetarët) nuk e kanë mërzi të mësojnë edhe nga fëmijët, kur këta të fundit e kanë mirë. Pra, këtu vërehet thjeshtësia e besimtarëve.

3. Tregimi përmban në vetvete të gjitha etapat e davetit:

Kjo vërehet duke filluar nga etapa e dobësisë, e cila manifestohet me dijetarin që ishte njeriu i vetëm musliman në të tërë shtetin dhe fshihej nga jomuslimanët-pra, ishte i dobët, deri tek etapa e forcës dhe e shumicës, e cila vërtetohet në fund të tregimit me futjen në fe të të gjithë njerëzve të atij vendi. Këtu nuk duhet të lëmë pa përmendur edhe etapën e davetit fshehurazi etapë kjo e cila vërehet atëherë kur dijetari e mësonte djaloshin fshehurazi deri kur djaloshi filloi të ftojë njerëzit haptas në fe. Këto etapa vërehen qartë edhe në thirrjen e Profetit tonë, sal-lallahu alejhi ue selem, të cilat duhet t'i ketë parasysh çdo thirrës dhe t'i studiojë ato. Ky ndërrim i mënyrës së thirrjes nëpërmjet formave të ndryshme i jep të kuptojë thirrësit, se daveja ka nevojë për mënyra të ndryshme dhe se ato nuk janë statike, por dinamike: sipas kohës, vendit dhe nevojës që kërkohet. Kjo në të njëjtën kohë është argument, se askush nuk ka të drejtë të kritikojë dikë për mënyrën e tij të thirrjes, përderisa mënyra e tij është brenda kornizave të lejuara të sheriatit. Me këtë që po them kam si qëllim, se dikush mund ta zgjedhë librin si mjet të davetit, tjetri mimberin e xhamisë, i treti internetin etj. Të gjitha këto janë forma dhe mjete të thirrjes e nga të gjitha këto forma qëllimi është përhapja e Islamit. Hadithi në fjalë dhe feja jonë në përgjithësi na mësojnë të përfitojmë nga përvojat e të tjerëve e jo gjithmonë ta fillojmë prej zeros, për këtë shkak edhe u përmend hadithi, që ne të mësojmë prej përvojës së djaloshit në davet.

4. Tregimi nuk përmend datë, kohë e as vend kur ka ndodhur ai, pse?

Në të përmendet vetëm fjala profetike: “*Para jush*”, pra histori e mëparshme. Por nga fjala: “*Rahib*” që do të thotë: prift-dijetar i asaj kohe kuptojmë se kjo ndodhi ka qenë pas Isait, alejhi selam, sepse dijetarët e asaj kohe, të cilët ishin në rrugën e drejtë Islame dhe në besimin në një Zot quheshin me një emër të tillë. Pra, ajo ndodhi pas Isait e para Muhamedit, paqja dhe lëvdatat e Allahut qofshin mbi të dy! Kjo mos-përmendje e detajeve historiko-gjeografike është për shkak se interesimi dhe vëmendja e dëgjuesit të mos shkapërderdhet sa andej-këndej duke dëgjuar edhe gjëra jo aq të rëndësishme e kështu ajo më e rëndësishmja për të cilën u përmend ky hadith të mos mbahej mend. E qëllimi i hadithit nuk ishte mësim historie apo gjeografie, por mësim mbi besimin dhe mbështetjen tek Allahu.

5. Tregimi mbetet përvojë e gjallë për çdo vend, çdo kohë dhe njeri:

Kjo është një dobi mjaft e rëndësishme, që përfitohet nga mos përmendja e emrave, datave dhe e vendeve, pra, që tregimi të ruhet si përvojë e gjallë për këdo, që të mos bazohen njerëzit në vende e data e të thonë: Kjo histori nuk vlen për vendin tonë, as për kohën dhe popullin tonë, ajo ka qenë në iks vend dhe i ka ndodhur iks personi. Pra, përmendja e hollësive të panevojshme do t'i jepte tregimit më shumë theks në anën historike, se sa do të ishte një mësim fetar praktik, i cili mund të jetësohet në çdo kohë, vend dhe nga çdo njeri.

Tregimi në këtë formë na jep të kuptojmë, se nuk është me rëndësi në çfarë rrethanash gjendet njeriu, por me rëndësi është të merret mesazhi, se si ky djalosh u ndihmua nga Allahu. Arsyetimet me vende, kohë dhe emra personash është një traditë e keqe për disa njerëz të kohëve tona, të cilëve nëse u flet për praktikën e Kuranit dhe të Sunetit arsyetohen se mësimet të tilla kanë qenë të mundshme vetëm për atë kohë dhe atë vend, ndërsa sot kanë ndryshuar rrethanat. Sot janë kohë të tjera, të cilave duhet t'i përshtatet çdokënd. Ky është mashtrim i shejtanit, i cili shumë njerëz i mban larg rrugës së Allahut e disa të tjerë posaçërisht larg traditës së Profetit, salallahu alejhi ue selem.

6. Vetë e pasuesve të hakut është qartësia në mësimet, kurse e pasuesve të mosbesimit pasaktësia apo mashtrimi:

Përmendet se mbreti kishte një magjistar, të cilin e mbante dhe e shfrytëzonte për t'i mbajtur njerëzit nën presion dhe nën pushtim, sepse nuk kishte gjë tjetër të mirë me të cilën mund t'i sundonte.

Pra, sundimi i tij mbahej me forcë dhe me mashtrimet e magjistarit. E kundërta ndodh mes pasuesve të Islamit, të cilët e mbajnë popullin qofshin kur janë udhëheqës shtetërorë apo fetarë. Sa për ilustrim veçojmë duke përmendur profetin e Allahut; Sulejmanin, alejhi selam, i cili edhe pse i kishte të gjithë njerëzit, kafshët dhe shpezët nën sundim, bile edhe xhinët, megjithatë për ta mbajtur shtetin nën mbikëqyrje nuk përdori asnjë prej metodave mashtruese, qofshin ata magjistarë apo shejtanë. Përkundrazi atij kur i erdhi froni i

mbretëreshës Belkisë ai e falënderoi Allahun duke i thënë:
**“Kjo është prej mirësive të Allahut ndaj meje, që të më
provojë: a do ta falënderoj apo do ta mohoj?”**

Magjistarët gjithmonë bazohen në mashtrime dhe tollovi, në përzierjen e realitetit, duke ua ndërruar gjërave vendet, sepse magjia është e ngritur mbi mosbesimin e ajo është kundër fesë dhe mendjes së shëndoshë, prandaj mbretërit të cilët kanë si këshilltarë dhe ndihmës të tyre njerëzi të tillë, atëherë prej atij shteti nuk pritet drejtësi, besim apo vëllazëri.

7. Rreziku i mbjelljes së kufrit, mëkateve dhe bidateve në zemrat e fëmijëve:

Në hadith përmendet:

**“Me kalimin e kohës magjistari u plak dhe një ditë
kërkoi nga mbreti që t’i sillte një djalosh për t’i mësuar
magjinë, sepse ai po plakej dita-ditës më shumë”, kurse në
transmetimin e Tirmidhiut përmendet: “Më gjeni një djalosh
të mençur, që i kap shpejt mësimet, që t’i mësojë dijen time,
sepse kam frikë se mund të vdes e kështu kjo dituri do të
zhdukët nga ju.”**

Pra, nga se kishte frikë magjistari? Ai frikësohej nga humbja e kësaj dije shumë të rëndësishme dhe të nevojshme për ta. Kërkimi i të rinjve për t’i mësuar gjërat e ndaluara është shkak për prishjen e natyrës së pastër të të rinjve, sepse çdo fëmijë lind në natyrshmërinë e pastër Islame e pastaj prishet nga rrethi dhe mësimet që merr. Kështu pra, magjistari ka frikë nga zhdukja e mësimeve të tij, sepse atij i

janë bërë ato mësimë jeta e tij, edhe pse e di shumë mirë se ato janë të kota, por prapë se prapë dëshiron me çdo kusht t'i lërë gjallë. Gjithashtu kërkon një djalosh që ta mësojë dijen e tij e jo njeri në moshë, sepse i riu mëson më shumë, ai është më i pastër dhe pa prapamendime dhe si rezultat i së cilës është që ata e pranojnë lehtë çdolloj mësimi. Të rinjtë janë të pastër në ndërgjegje dhe pranojnë çdo gjë që u thuhet atyre, kështu magjistari do ta kishte më të lehtë për ta manipuluar atë. Kështu edhe sot në botë çdokush mundohet të ndikojë tek të rinjtë e sidomos tek fëmijët për t'i bindur ata me idetë e tyre dhe për t'i larguar nga rruga e Allahut, gjë të cilën e bëjnë në mënyra të ndryshme, si përmes filmave vizatimorë, përrallave, i marrin në çerdhe dhe shkolla duke i mbajtur tërë ditën, me qëllim që t'i edukojnë si të duan. Ndërsa në anën tjetër në vendet me shumicë popullsie muslimane nuk lejojnë të mbahet qoftë edhe një orë fetare, sepse e dinë që më pas ata fëmijë do ta pranojnë të vërtetën dhe do të anojnë tek ajo, sepse natyrshmëria e fëmijëve siç thamë është pastërtia dhe janë të gatshëm për gjëra të tilla. Kjo vërtetohet edhe me rastin e djaloshit të këtij tregimi, i cili edhe pse merrte mësimë fshehurazi nga dijetari dhe tek magjistari ishte i përkrahur nga i tërë shteti e nga familja e vet, por megjithatë ndikim më të madh pati mësimi i dijetarit. **Pse?** Për shkak se ajo ishte e vërteta, të cilën djali e ndiente në zemrën e vet. Allahu thotë: **“Kjo është natyrshmëria e Allahut në të cilën Ai i krijoi njerëzit.”** (Rrum, 30).

Lind pyetja: pse ishte aq i vendosur magjistari, që t'i linte të gjalla patjetër mësimet e tij pas vetes, çfarë do të përfitonte prej saj, kur nuk përfitonte, as nga mbreti në këtë botë e as nga Allahu në botën tjetër. Nga mbreti nuk përfitonte, sepse edhe po t'i jepte para, pushtet etj., prapë nuk do t'i duhej gjë, sepse ishte para vdekjes e kështu nuk i bënte dobi asgjë. Megjithatë magjistari plak ishte i gatshëm, bile nismëtar dhe

organizator për ta zgjedhur dhe për ta mësuar me çdo kusht pa marrë parasysh pleqërinë dhe lodhjen e tij. Pse ishte i interesuar për tërë këtë gjë? Sepse magjia ishte bërë pjesë e pandarë e jetës së vet, ajo ishte bërë realiteti dhe kishte filluar të besonte se ajo ishte e vërteta. Gjithashtu pasuesit e mashtremeve dhe përhapësit e mosbesimit janë në gjendje gjithsesi të japin maksimumin, bile edhe falas vetëm që ta pengojnë të vërtetën, sepse ata që ia kushtojnë tërë jetën të pavërtetës janë në gjendje të vdesin për të dhe Allahu zakonisht nuk ua mundëson të kthehen në dritën e Islamit.

8. Përmendet:

“Ma gjeni një djalosh të mençur që i kap shpejt mësimet”

Kjo fjalë na jep të kuptojmë, se njerëzit janë të interesuar që aftësitë e të tjerëve t'i shfrytëzojnë për interesat e tyre apo të shtetit të vet dhe për shërbime të caktuara. Magjistarit nuk i interesonte kush ishte ai fëmijë, i kujt ishte, a ishte pasanik apo jo, me pozitë apo jo, e rëndësishme për të ishte që ai djalosh të ishte i mençur dhe i zgjuar. Pra, dëshironte ta shfrytëzonte aftësinë e djaloshit. Kjo dëshirë do të vërehet më vonë edhe nga mbreti, i cili donte me çdo kusht të mos e mbyste djaloshin, siç veproi me dy besimtarët e tjerë, por ishte i interesuar ta mbajë të gjallë, duke i dhënë mundësi të ndryshojë nga bindjet e tij. Kjo që u tha është mësim edhe për ne besimtarët, që kur të vërejmë tek të rinj të caktuar aftësi të mira, si në mbajtje mend, zotësi, lexim, largpamësi etj., atëherë këta personat duhet t'i afrojmë dhe duhet t'u krijojmë patjetër kushte për mësim dhe përparim, duke mos na interesuar i kujt është fëmija në fjalë, e jo të interesohemi

vetëm për fëmijët tanë, edhe atëherë kur nuk kanë prirje për çështje të caktuara. Tek ne tani thuajse është bërë si rregull dhe bindje e përgjithshme, se njeriu që ka para ai apo fëmija i tij duhet të arrijë edhe tek titujt shkencorë. Kurse i varfëri nuk ka mundësi të shkollohet, edhe nëse është shumë i aftë dhe i dalluar tërësisht nga shokët e tij, por për shkaqe ekonomike, apo pse prindi i tij nuk ka njerëz nëpër institucionet e caktuara, atëherë është i detyruar ta lejë pa e shkolluar fëmijën e vet. Para pak kohësh thuhej se **paraja shkon tek paraja**, kurse sot kësaj urtësie mund t'i shtojmë edhe një pjesë tjetër: paraja dhe diploma shkon tek paraja. Për fat të keq!

Kjo që përmendëm në shumicën e shteteve perëndimore nuk ekziston, kam si qëllim se tek ata nuk shkollohet vetëm ai që ka mundësi ekonomike, por sistemet e tyre janë asisoj të koordinuara, që njerëzit me prirje të caktuara iu ofrohen mundësitë dhe të gjitha kushtet vetëm të arrijnë aty ku ata dëshirojnë. Kjo që u përmend, edhe pse në një farë mënyre mund të jetë mirësi, por në të shumtën e rasteve më vonë keqpërdoret nga ata donatorë, sidomos nëse kanë qenë donatorë privatë, të cilët ia kushtëzojnë personit për të cilin kanë investuar, që ai të jetë nën direktivat e tyre dhe të punojë për interesat e asaj shoqërie apo kompanie investuese.

Ne si muslimanë duhet të investojmë pa prapavija, investim tek njerëzit nga të cilët pritet një e ardhme e artë dhe përparim madhështor dhe këta njerëz pastaj do ta shfrytëzojnë shkollimin e tyre për interesa të Islamit e jo të kompanive dhe shoqërive të caktuara.

9. Allahu kur dëshiron udhëzimin e dikujt, atëherë i krijon atij kushtet për udhëzim:

Djaloshi gjatë shkuarjes në mësim kalonte nëpër një rrugë afër së cilës jetonte një dijetar i fshehur në një vend adhurimi të posaçëm, i cili quhet saumea-manastir dhe siç e përmendëm më sipër ky dijetar ishte nga priftërinjtë që e besonte Allahun Një dhe në Isain, alejhi selam, profet të Zotit, duke mos i shoqëruar Allahut askënd në adhurim. Ky besim ishte i saktë dhe i vërtetë, sipas mësimave të Isait, i cili më vonë u përzje me gjëra të idhujtarisë. Ky besim ishte i saktë mu ashtu siç e kërkonte Allahu nga robërit e Tij, i cili u plotësua me ardhjen e Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem, dhe me pranimin e mesazhit të Muhamedit u detyruan të gjithë, sepse me ardhjen e tij besimi i mëparshëm edhe nëse do të ishte i saktë ai nuk vlen, sepse kusht i çdo profeti dhe i pasuesve të tyre ishte që nëse Muhamedi do të dërgohej në kohën e tyre ta pranonin atë dhe t'i nënshtroheshin patjetër përndryshe nuk u pranohej ai lloj besimi.

Kështu djaloshi duke kaluar rrugës rastësisht kishte hasur me dijetarin, edhe pse ky i fundit nuk shfaqej para njerëzve, sepse jetonte i fshehur mirë dhe se mbreti po të dëgjonte për të së paku do ta kishte punën pisk. Takimi i djaloshit ishte më shumë takim rasti, se sa i synuar, që mund ta ndërlidhim vetëm si takim, të cilin Allahu e kishte mundësuar dhe përmes të cilit do të ndryshoheshin rrethanat e një populli të tërë. Pra, ai takim ishte kader-caktim i Allahut përkundër dëshirës së mbretit dhe magjistarit. Këta dy të fundit së bashku me familjen e djaloshit dhe me vetë djaloshin e kishin nisur atë rrugës, që të mësojë magjinë, por ja që Allahu me vullnetin e Tij i ndryshon gjërat aty nga s'e pret askush dhe atëherë kur

nuk ekziston asnjë mundësi për shpresë, pikërisht atëherë Ai ua prish planet armiqve duke i ndërruar pozicionet.

Kushdo nga lexuesit le të pyesë veten, se çfarë do të ndodhte sikur rruga e djaloshit mos të ishte përreth faltores së dijetarit, apo sikur të zgjidhej nga mbreti një djalë tjetër nga një vend jo atypari, atëherë rezultat i tërë kësaj do të ishte që ai umet i tërë njerëzish do të dënoheshin me zjarr, për shkak se djaloshi nuk e kishte rrugën kah faltorja, pra për asgjë. Kështu që kjo na jep të kuptojmë, se zgjedhja e atij djaloshi, rrugëtimi i tij atypari, ndalja e rastit për të dëgjuar dijetarin, të gjitha këto edhe pse në shikim të parë duken si rastësi të zakonshme jo interesante, por në fakt pas një meditimi të vogël vërejmë, se ato kanë qenë shkaqe dhe caktim i Zotit përmes të cilëve Ai deshi ta udhëzojë një popull. Pra Allahu atyre ua lehtësoi rrugën e udhëzimit përmes shkaqeve të lartpërmendura, që në dukje mund të mos duken aspak si shkaqe.

10. Mënjanimi i vështirësive dhe filozofive të kota gjatë shpjegimit të fesë e posaçërisht të akides:

Kur e pyeti djaloshi Dijetarin, se çfarë po adhuronte ai ju përgjigj duke i thënë: “Po adhuroj Allahun”, duke mos pasur nevojë që t’i binte tërthorazi, apo së pari t’i mbushte mendjen, se ka një Zot që duhet të adhurohet. Ai kaloi menjëherë në pikën kyçe të çështjes, e cila është nënshtrimi ndaj Allahut dhe nuk pati nevojë ta përgatiste djaloshin paraprakisht për këtë informatë, sepse e dinte që besimi në ekzistencën e Allahut nuk ishte çështje problematike te ky djalë, për arsyen se çdo natyrë e pranon atë deshi apo jo. Dijetari pa filozofuar shumë i

tha, se ai që adhuronte ishte Allahu, duke përdorur kështu udhëzimin e profetëve në shpjegimin e besimit (teuhidit) pa i hapur vetes telashe me terma latine, filozofike dhe ta fillonte shpjegimin kah nuk duhet, por shumë thjeshtë i tha: “po adhuroj Allahun”, duke mos ia shpërqendruar vëmendjen atij me shprehjet: Ai që është e detyrueshme ekzistenca e Tij, i Patjetërsueshmi, e shprehje të tjera, të cilat edhe pse nuk mund të themi se nuk janë të sakta, por janë krejtësisht të panevojshme sidomos për moshat e reja, të cilët e pranojnë më lehtë besimin sikur t’u ofrohej sa më thjeshtë dhe sa më afër natyrshmërisë së tyre në të cilën janë krijuar.

11. Sprovat janë shok i pandarë i njeriut:

Djaloshi kur kalonte nga dijetari ndalej dhe mësonte prej tij, por ngaqë vonohej tek ai magjistari e rrihte dhe e njëjta gjë ndodhte edhe me familjen e tij, që e rrihnin pse vonohej nga kthimi në shtëpi.

Përmes kësaj gjendje të djaloshit, pra, përmes rrahjes në vegjëli Allahu deshi që këtë të ri, që nga fillimi ta rrisë në sprova, ku përmes tyre edhe ta kalitë për të ardhmen, e cila do të jetë një e ardhme e stërmbushur me vështirësi. Njeriun padyshim që sprovat e forcojnë. Mirëpo sprovat për nga përfitimi prej tyre ndahen në dy grupe; sprovë e dobishme për besimtarin konsiderohet ajo nga e cila ai përfiton dhe prej saj del më i devotshëm dhe më i fortë se kur ka hyrë në të dhe sprova të dëmshme, të cilat në fakt janë dënim, ato janë për njerëzit, të cilët nuk përfitojnë prej tyre përkundrazi i kalojnë ato dhe janë më të dobët se para sprovave. Nëse sprova e lajthit njeriun, e mposht dhe e largon nga synimet e tij,

atëherë ajo në fakt e ka mundur këtë person, i cili njehersh është humbës i garës me sprovën dhe vështirësitë e jetës. Në tregimin tonë djali fitoi, sepse me të vërtetë që u kalit dhe u përgatit për të ardhmen e tij të vështirë në të cilën do të ishte fitimtar, sikurse edhe në fillimin e rrugëtimit të tij tek e vërteta. Ai arriti të bëhej një personalitet aq i rëndësishëm dhe i vendosur në parimet dhe synimet e veta, sa nuk shkoi shumë kohë, akoma para se të arrinte në moshën e burrërisë u bë shkaktar për ta tollovitur një shtet të tërë dhe për t'i bërë ballë një perandorie të specializuar për terror dhe gjenocid. Jo vetëm kaq, por personaliteti i tij me ndihmën e Allahut arriti edhe t'i mposhtë të gjithë kundërshtarët e vet e jo vetëm t'iu bëjë ballë atyre.

Këtu dua të shtoj edhe faktin se sprovat janë pjesë e pandarë e jetës së çdo njeriu, sidomos e besimtarëve të singertë. Përmes atyre Allahu i kalit, i fisnikëron, i shpërblen dhe ua falë gabimet. Ai në Kuran thotë:

(أَلَمْ أَحْسِبِ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ * وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ)

“Elif, lam, mimë. A menduan njerëzit vetëm të thonë besuam e pastaj të mos i sprovujmë. Ne i sprovuam ata që ishin para tyre, në mënyrë që Allahu të dallojë ata që thonë të vërtetën dhe ata që gënjejnë.” (Ankebut, 2-3)

Përse vijnë sprovat?

Në këtë ajet u përmend për t'i dalluar besimtarët e vërtetë nga gënjeshtarët. Gjithashtu thamë se ajo vjen edhe për t'i kalitur ata dhe për t'i shndërruar në personalitete të mëdha, duke i përgatitur kështu për detyra të shenjta. Pra, feja është edhe sprovë, feja është përgjegjësi çështja e saj nuk është diçka shkel e shko, askush nuk duhet të mendojë të futet në fe, duke pretenduar se aty nuk do të ketë telashe. Sprovat e para në fe do t'i kesh me epshin tënd dhe me dyshimet e djallit rreth besimit, të cilat i shkaktohen nga ai, pastaj sprovat me njerëzit që ke përreth, të cilët mundohen shpesh t'i përqeshin besimtarët, armiqtë mundohen të ndalin çdo nismë dhe punë që i sjell mirësi fesë dhe muslimanëve, dhe në fund sprovat nga Allahu me të cilat e sprovon besimtarin për shkaqet e lartpërmendura. Sido që të jetë njerëzit duhet të kenë kujdes kur thonë, se po hyj në Islam dhe po filloj ta praktikoj fenë që të rehatohem, të kënaqem dhe të bëj sevda. Pastaj pasi të fillojnë rrugëtimin e tyre me këtë qëllim dhe hasin në sprova, atëherë zhgënjehen dhe shpesh largohen prej tij. Persona të tillë së pari e kanë keqkuptuar çështjen e sevdasë dhe të sprovës, pastaj kanë gabuar në qëllimin e futjes së tyre në Islam, ku nuk kanë hyrë për hir të Allahut, por për hir të rehatisë që mendojnë se do të gjejnë, pastaj gabon kur largohet prej fesë e si mos të gabojë kur edhe i është futur rrugëtimit gabimisht.

Pasi e kuptuam, se futja në Islam ka sprova dua të përmend anën tjetër të monedhës. Ajo është fakti se në Islam, edhe pse ka sprova nga ana tjetër aty edhe ka rehati shpirtërore. Prandaj themi se ana e jashtme e besimtarit sprovohet, por në anën e tij shpirtërore ai është i qetë dhe i

kënaqur me çdo telash që mund ta godasë, është i mbështetur fortë tek Allahu dhe i tejkalon ato pa më të voglin problem.

Kjo që u tha rreth sprovës vlen për besimtarët, ndërsa për sa i përket jo besimtarëve edhe ata nuk mund të shpëtojnë kurrësi nga sprovat e dynjasë. Thamë se çdo njeri do të sprovohet, është besimtar apo jo, por sprovat e tij, ose mund të jenë në çështjet e fesë, ose në ato të dunjasë. Ato mund të jenë, ose trupore ose shpirtërore. Kështu që çdokush do të ketë problemet e tij të caktuara, prandaj është mirë që njeriu të zgjedhë mes sprovave t'i ketë ato në rrugë të Allahut dhe për hir të fesë së Tij, apo në rrugë të shejtanit dhe për hir të epsheve të tij. Dallimi është i madh mes besimtarit, që sprovohet me rrahje, për shkak se beson Zotin dhe atij që rrihet për shkak se është zënë duke prekur nderin e tjetrit.

Meqë do të sprovohemi patjetër, le të jetë ajo për Allahun, në rrugë të Tij dhe për hir të Tij, përmes tyre le të vërtetohet i singerti dhe besniku nga mashtruesi dhe tradhtari. Askush të mos largohet nga feja me frikën se sa më larg fesë, më larg telasheve. Jo, kurrësi kjo nuk qëndron, ky është dyshim dhe mashtrim i shejtanit për ta larguar njeriun nga feja, përkundrazi njerëzit që largohen nga Islami për të mos u sprovuar do të sprovohen me gjëra tjera, me grua të keqe, djalë jo respektues etj.

12. Konsultimi me më të mëdhenjtë dhe më të diturit është veti e të devotshmëve:

Djaloshi i tregoi dijetarit, se e rrihte magjistari kur ai vonohej për në mësim dhe kërkoi prej tij këshillë.

Të treguarit e djaloshit nuk ishte në formën e ankimit përmes të cilit mund të kuptohej se nuk dëshironte të vazhdonte mësimet tek dijetari, ai nuk dëshironte të keqtrajtohej më shumë. Përmes këshillimit nuk dëshironte t'i rritej vlera tek mësuesi, duke i dhënë të kuptojë, se unë për shkakun tënd jam duke u rrahur. Ky tregim erdhi në formë konsultimi përmes të cilit djali kërkonte këshillë nga hoxha, se si t'ia bënte, në mënyrë që të mos i ndërpriste mësimet te dijetari. Pra, kjo fjali na jep të kuptojmë këto pika:

- Djaloshi e çmonte mësuesin e vet, prandaj edhe konsultoi me të.
- Ai e çmonte dijen dhe singeritetin e mësuesit të vet, prandaj nuk dëshironte të ndërmernte hapa të ngutshëm pa u konsultuar me të, madje krejt çështjen e la në dorë të mësuesit të vet.
- Djaloshi përmes këtij veprimi tregoi thjeshtësinë e tij para mësuesit, duke e pyetur e jo duke pasur si qëllim lavdërimin me faktin se çfarë po i ndodhte për shkak të vonimit tek dijetari. Pra, ai tani e kishte kuptuar se ndalesat që bënte tek dijetari nuk ishin për të mirën e dijetarit dhe ai nuk duhet ta falënderonte djaloshin për to, përkundrazi djaloshi kuptoi se ndalej për të mirën e tij, ku për këtë shkak dëshironte gjithsesi të vazhdojë rrugëtimin drejt mësimet të së vërtetës.

Ky rast i djaloshit lidhet ngushtë edhe me gjendjen në të cilën janë shumë njerëz praktikues të fesë, të cilët kanë probleme nëpër punët e tyre me shefat dhe kompanitë, që nuk i lënë ta praktikojnë fenë në orarin e punës. Gjithashtu edhe nxënësit e shkollave, të cilët nga frika se mos mësuesi do të hakmerret me nota të dobëta janë të gatshëm të lëshojnë pe në parimet bazë të fesë së tyre vetëm që të mbeten në pozitën dhe vendin, të cilin po gëzojnë. Pra, janë të gatshëm të sakrifikojnë fenë e vet për gjëra të kësaj bote. Kjo që thashë, nuk do të thotë se ata të tregohen ekstrem pa vend, të marrin qëndrime kokë më vete, duke qenë shpesh qëndrime të pavend dhe të ngutshme, por personat me telashe të tilla duhet patjetër të kontaktojnë me hoxhallarët e afërt të tyre, që të konsultohen për së afërmi me ta, duke u munduar të gjejnë një zgjidhje sa më të mirë për të gjitha palët. Konsultimet duhet të jenë personale dhe çdo rast i veçantë duhet të ketë fetva të veçantë e jo të gjithë njerëzit të punojnë me fetvanë që i është dhënë një personi, sepse shpesh rastet në fjalë kanë dallime thelbësore të mëdha. Kështu, as hoxha, as xhemati nuk duhet të jenë larg njëri-tjetrit, mirëpo secili të afrohet te pala tjetër, që të mos vijë puna që çdo besimtar të punojë kokë më vete, duke u bërë shënjestër e botës pa qenë nevoja.

Djaloshi po të mos vinte tek dijetari me siguri që nuk do të dinte si t'ia bënte dhe pa dyshim se për çdo vendim që do të merrte ai do të gabonte me njërën palë, qoftë me dijetarin duke u larguar prej tij, qoftë me familjen duke u prishur me ta, qoftë me magjistarin duke e kuptuar ai se ku po vonohej djaloshi e kështu ta pengonte nga mësimet e fesë. Djaloshi po të mos konsultohet me dijetarin, edhe sikur t'ia qëllonte vendimit të tij dhe të ndërmernte hapa të saktë ai prapë se prapë do të ishte gabimtar, sepse vendimet do t'i merrte kokë më vete dhe nëse sot ia ka qëlluar ai nesër do të gabojë. Për këtë shkak konsultimi e tregoi frytin e tij, ku dijetari i dha një

zgjidhje të vetmen të mundshme në këtë rast, pra, e këshilloi që t'i gënjente të dy palët, duke i thënë magjistarit se po e vononte familja dhe duke i thënë familjes se vonohej tek magjistari.

Këtu duhet të përmendim faktin se gënjeshtria është e ndaluar me të gjitha format e saj dhe futet në radhën e mëkateve të mëdha, përveç në tri raste. Për këtë çështje Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, thotë:

“Tri gjëra nuk i konsideroj gënjeshtër; gënjeshtria e burrit ndaj gruas së tij-për të mbjellë dashuri-, gënjeshtria për t'i pajtuar dy njerëz të armiqësuar dhe gënjeshtria ndaj armikut në kohë lufte.”

Bazuar në këtë hadith arrijmë të kuptojmë pse dijetari e këshilloi djaloshin që të gënjente, duke pasur parasysh se kjo mund të ndikonte shumë negativisht tek djali duke i lejuar gënjeshtërën dhe kjo këshillë që të bënte mëkat do t'i mbetej ferrë në zemër dhe kështu edhe mund ta humbte besimin tek hoxha i tij, për shkak se ai që e mësonte për Zotin tani i thoshte që të gënjejë. Pra, çështja qëndron se ai pasi i dha të kuptonte rregullat e gënjeshtërës, atëherë ia lejoi një gjë të tillë, ndërsa gënjeshtria e djaloshit në këtë rast futet në llojin e gënjeshtërës ndaj armikut, sepse në atë kohë të gjithë ishin armiq të fesë së dijetarit dhe atij i lejohej diçka e tillë. Ata ishin armiq të vjetër mes vete e aq më shumë e vërteton këtë lejim fakti se tani këta dy persona ishin duke bërë përgatitjet e tyre në besim për të dalë haptas me thirrjen e tyre dhe për ta sulmuar armikun e kjo përgatitje ishte përgatitja në dije.

Nga këshilla e dijetarit që i dha djaloshit nga larg kuptojmë se njerëzit, të cilët kanë fituar besim tek ne dhe kërkojnë këshilla të caktuara, apo kanë nevojë për ne, atëherë

ne patjetër duhet t'u dalim në ndihmë duke mos i anashkaluar kërkesat e tyre dhe duke mos i lënë ato në dokumentet e vjetruara, të cilave iu ka rënë pluhuri i harresës. Atëherë kur njerëzit kanë nevojë për ne, mu atëherë duhet t'u dalim në krah, sepse në këtë mënyrë i jep të kuptojë tjetrit, se ti je i interesuar për gjendjen dhe nevojat e të tjerëve. Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, thotë: **"Allahu është në ndihmë të robit të vet për aq sa ky i fundit të jetë në ndihmë të vëllait të tij."** (Muslim, 4867, Ebu Davudi, Tirmidhiu, Ibën Maxhe).

13. E vërteta dhe e pavërteta janë dy pole të kundërta, që nuk mund të bashkohen tek njerëzit e singertë:

Djaloshi pasi iu afrua kafshës tha me vete: Sot do të bindem se mësimet e dijetarit janë të sakta, apo ato të magjistarit. E mori një gur në dorë dhe u lut duke thënë: **O Zot nëse mësimet e dijetarit tek Ti janë më të dashura se ato të magjistarit, atëherë mbyte këtë kafshë të madhe me këtë gur, që të kalojnë njerëzit të lirë.**

Këtu vërehet se ai po jetonte me një stres në vete dhe nuk ishte rehat. Ai edhe pse e dinte se dijetari ishte në rrugë të drejtë dhe mësimet e tij ishin ato që duheshin pasuar, mirëpo megjithatë deri në atë kohë vazhdonte të shkonte te mësimet e magjistarit, ndërsa me ardhjen e këtij rasti ai deshi ta shfrytëzonte për ta kuptuar realisht, dhe me bindje të tërësishme, dhe të kishte argument të fortë për veten, se cili ishte i dashur tek Zoti, e cili i urryer, ku përmes këtij dallimi që do të bënte njëherësh të vendoste, se ishte koha që mësimet e njeriut t'i linte për t'i vazhduar vetëm tek jetri.

Djaloshin nuk e lente ndërgjegjja rehat të vazhdonte me mësimet njëkohësisht tek të dy mësuesit e tij, pasi ishte në prag të zgjedhjes së rrugës së tij. Për këtë shkak pasi e donte më shumë mësimin e dijetarit edhe e përmendi atë duke thënë: **“O Zot, nëse mësimet e dijetarit tek Ti janë më të dashura, se ato të magjistarit”**. Filloi me atë që ishte më i bindur se është më i miri, kjo për arsye se natyra e njeriut vetvetiu është në gjendje ta gjejë të vërtetën dhe ta ndiejë atë, edhe pse mund të jetë në mesin e shumë mashtrimeve. Në këtë rast kushti që kërkoi djaloshi për t'u saktësuar e vërteta ishte më i rëndë, por ai ishte i bindur për atë, prandaj edhe kërkoi të ndodhte ajo e pazakonta për t'u vërtetuar saktësia e mësimave të hoxhës.

Ai mund të lutej në të kundërtën duke thënë: **“O Zot, nëse mësimet e magjistarit janë më të dashura tek Ti, atëherë mbyte këtë kafshë”** e kështu kafsha të mos mbytej pasi një kusht i tillë zakonisht është i pazakontë për të ndodhur, sepse ishte në pyetje një gur shumë i vogël e i palogjikshëm për të vrarë një kafshë aq të madhe. Apo mund ta kushtëzonte vërtetësinë e mësimave të dijetari me fjalën: **“O Zot, nëse mësimet e dijetarit janë më të sakta, atëherë mos e mbyl këtë kafshë me këtë gur”**, ku edhe në këtë rast të mos mbytej kafsha. Ai kërkoi kushtin më të vështirë, që në çështje të mos ketë kurrfarë dyshimi dhe të dallohej tek ai një herë e përgjithmonë e vërteta nga mashtrimi.

Pse djaloshi, nuk vazhdoi të merrte mësim nga të dy mësuesit e tij, çfarë e shtyu të ndërmarrë një hap të tillë?

Sepse ai kishte arritur në një shkallë të mirë të dijes përmes së cilës nuk mund të vazhdonte më të dëgjojë mashtrimet e magjistarit dhe natyrshmëria nuk ia pranonte dy mësimet të kundërta njëra me tjetrën. Si pasojë e kësaj ishte që duhet ta ndërpriste patjetër njërin prej tyre.

Kjo na jep të kuptojmë, se drita e Islamit nuk mund të bashkohet me errësirën e mosbesimit dhe e vërteta me mashtrimin, kështu kushdo nga ne këtë duhet ta ketë parasysh këtë gjë për veten dhe fëmijët e tij. Pra, pikë së pari duhet ta kuptojë, se nuk mund të bashkohen këto gjëra të kundërta tek ai, duke e arsyetuar veten, se mund të shkojë në xhami dhe në anën tjetër të mashtrojë, korruptohet etj., por ta dijë se kur do të hyjë në xhami duhet t'i largohet patjetër gjërave të kundërta me të. Jo vetëm kaq, por edhe duhet t'i luftojë të këqijat mu ashtu siç bëri djaloshi pasi e kuptoi të vërtetën.

14. Kërkimi i fakteve për ta vërtetuar besimin dhe për ta qetësuar zemrën janë të lejuara:

Një kërkesë e tillë është e lejuar dhe nuk është në kundërshtim me fenë, sepse kërkimi i fakteve të gjalla përmes të cilave arrihet deri te bindja e prerë për një çështje të caktuar është normale. Kërkimi i fakteve për këtë çështje nuk do të thotë se djali akoma nuk ishte besimtar, por me lutjen e tij dëshironte t'i forcohej edhe më shumë bindja në atë që ai besonte.

Një rast të tillë Allahu na përmend atë të Ibrahimit, alejhi selam, i cili kërkoi nga Allahu t'ia mundësonte t'i shohë me sytë e vet, se si i ngjall të vdekurit. Allahu edhe pse e dinte qëllimin e Ibrahimit nga kjo lutje, por për të na treguar neve e pyeti Ibrahimin se mos ishte në dyshim rreth ringjalljes. Ibrahim i tha se nuk dyshonte aspak, por përmes saj donte ta bindte dhe qetësonte edhe më shumë zemrën e tij dhe të ishte argument i gjallë, të cilin do ta kishte parasysh gjithmonë.

Allahu këtë tregim e përmend në Kuran me këto fjalë:

(وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أُولَٰئِكَ ثُمُورٌ قَالَ بَلَىٰ
وَلَكِن لِّيَبْطِئَنَّ قُلُوبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ
مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Kur Ibrahim i tha: “O Zoti im! Tregomë si i ngjall të vdekurit!” – Zoti i tha: “A nuk beson?” - “Besoj” - iu përgjigj Ibrahim, “por dëshiroj të më qetësohet zemra.” Allahu i tha: “Merr katër zogj dhe copëtoji. Shpërnda në çdo kodër nga një copë prej tyre pastaj thirri! Ata do të vijnë me të shpejtë. Dhe

ta dish se Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.” (Bekare, 260)

Ky ajet tregon qartë se Ibrahim i dëshironte që përmes këtij rasti t'i qetësohej zemra e jo se dyshonte në ringjalljen. Kjo na jep të kuptojmë, se njerëzit në ditët tona, nëse kërkojnë nga dikush prej nesh fakte, apo edhe kërkojnë të betohemi për ndonjë lajm, apo rast që t'ua tregojmë kjo kërkesë e tyre nuk duhet të na mërzisë duke menduar se ata nuk kanë besim tek ne, apo dyshojnë tek ne. Përkundrazi kërkesa të tilla janë të lejuara dhe nuk bën që të na mërzisë, sepse diçka e tillë i është kërkuar edhe Allahut nga kush?! Nga profeti më i mirë që ka ekzistuar pas Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem. Një tregim të ngjashëm kemi edhe në rastin e Isait, alejhi selam, me shokët e tij, të cilët kërkuan nga ai t'i lutej Allahut që t'u zbriste një sofër nga qielli në të cilën do të kishte ushqime për ta. Kjo sofër do të ishte argument për ta, si dhe ushqim i mirë. Një kërkesë të tillë Isai, alejhi selam, e pranoi dhe iu lut Allahut, ku edhe iu pranua lutja. Këtë histori më gjerësisht mund ta lexoni në Kuran në kaptinën Maide verseti numër 112 deri 115.

15. Djaloshi gjatë duasë iu lut Allahut me fjalën: “O Allahu im!”

Kjo nënkupton se tashti ai e kishte kuptuar fenë, kishte mësuar për emrat e Allahut, kishte mësuar se emri “Allah” është emri më i madh me të cilin dikush i lutet Zotit, si dhe kishte dituri edhe për teuhidin uluhije-teuhidi që shpjegon se nënshtrimi i njerëzve duhet të bëhet vetëm për Allahun dhe Ai është i Vetmi, që e meriton adhurimin. E tërë kjo kuptohet nga lutja e tij drejtuar Zotit me fjalën “Allahu im”, pra, e kishte kuptuar se Atij i takon adhurimi dhe vetëm për të duhet të bëhet nënshtrimi.

Kjo na mëson gjithashtu se njerëzve duhet t’u mësojmë vazhdimisht akiden-besimin e pastër tek Allahu, duke filluar nga teuhidi uluhije-besimi se vetëm Allahu është meritori për ta adhuruar dhe për t’iu nënshtruar, kurse rreth teuhidit rububije-besimit se Allahu është i Vetmi Krijues të mos debatohet shumë, sepse në brendësinë e njerëzve ekziston kjo bindje bile edhe tek mohuesit e vetë Zotit, të cilët për të dalë nga situatat e padëshirueshme shpesh arsyetohen dhe i komentojnë gjërat me ikje nga e vërteta, duke u arsyetuar se rastësia apo natyra i krijoi gjithë këto gjëra. Sa për ilustrim do të përmend rastin një hoxhe, të cilin e kam lexuar nga një libër i tij dhe na tregon për një debat me një komunist, që mohonte ekzistencën e Zotit, ku pas një debati me hoxhën në fund pasi ishte lodhur dhe nuk ishte në gjendje ta kontrollonte sa duhet mendjen e tij i lodhur dhe i nevrikosur, duke dashur ta mbrojë mendimin se nuk ka Zot gabimisht u shpreh: “Vallahi, nuk ka Zot”, pra, e kishte vërtetuar me betimin në Zotin, se ai në vetvete e besonte Allahun, edhe pse me gojë mendohej ta mohonte.

Djaloshi në fund të lutjes përmendi edhe dëshirën e tij që duke e vrarë këtë kafshë, e cila thuhet se ishte luan të kalonin njerëzit të lirë rrugës pa u penguar askush. Kjo tregon se djaloshi dëshirës kryesore për ta vërtetuar saktësinë e mësimave i bashkëngjiti edhe një dëshirë: ajo e bërjes mirë të tjerëve, që nënkupton se thirrësi duhet të jetë i mëshirshëm me të tjerët gjithmonë, me këdo po ashtu edhe me ata që nuk janë muslimanë.

Djaloshi nuk ishte i dhënë vetëm pas interesit të tij personal, duke mos treguar interes për të tjerët. Ai kur e pa rastin, se mund ta vërtetonte saktësinë e njërës dituri dhe e pa se edhe të tjerët kishin mundësi të përfitonin nga kjo lutje, atëherë e shfrytëzoi rastin që në lutjen e tij të bënte dy kërkesa. Kështu edhe besimtarët nuk duhet të jenë vetëm njerëz të interesave personale, por t'i u bëjnë mirë edhe tjerëve, aq më tepër kur nga kjo mirësi kundrejt të tjerëve nuk humbin asgjë dhe nuk kanë vështirësi.

Besimtarët në përgjithësi e thirrësit në veçanti duhet të kenë kujdes të madh, që ta bindin veten e tyre fillimisht, që t'ua duan të mirën njerëzve pa marrë parasysh kush janë ata, sepse dhembshuria dhe mëshira për të tjerët është cilësi e të mëshirshmëve është cilësi e Ehli Sunetit, të cilët i duan të tjerët më shumë se ata që e duan veten e tyre, prandaj edhe i këshillojnë duke iu bërë davet, duke i ftuar në fe për t'i shpëtuar me ndihmën e Allahut nga zjarri i Xhehenemit. Kur ta ketë kuptuar thirrësi këtë gjë, kur ta ketë bindur veten për t'i dashur të tjerët, atëherë kjo dashuri padyshim do ta shtyjë tek këshillimi i tyre dhe do të mundohet maksimalisht t'u sjelli dobi, kështu një besimtar i tillë bëhet njësoj si shiu i dobishëm, i cili kudo që bie sjell dobi.

16. Kerametet e evliave janë të vërteta:

“Pastaj e gjuajti dhe e mbyti me një të rënë guri dhe njerëzit filluan të ecin të lirë”

Me fjalën keramet kemi si qëllim nderimin dhe fisnikërimin, që Allahu ua bën evliave-të dashurve të Tij, duke ua mundësuar të bëjnë gjëra, të cilat në jetën e përditshme janë të pazakonta. Këtu djaloshi e mbyti kafshën e madhe me një gur shumë të vogël, ku logjikisht një gur aq i vogël nuk mund ta bënte diçka të tillë pa ndërmjetësimin e Allahut.

Besimi në kerametet e Allahut për të dashurit e tij është pjesë e besimit të Ehli Sunetit, të cilin çdo besimtar duhet ta ketë parasysh dhe nuk lejohet të mohohen gjëra të tilla. Përveç elitave që bëjnë gjëra të pazakonta me ndihmën e Allahut ekziston edhe një grup tjetër i njerëzve që bëjnë gjëra të pazakonta, ata janë magjistarët. Por duhet pasur kujdes t'i dallojmë mashtrimet e magjistarëve nga kerametet e evliave. Ky dallim arrihet duke shikuar në vetë personin, të cilit i ndodhin këto gjëra të pazakonta, nëse ai është prej besimtarëve dhe njerëzve që falin namazin... atëherë ky është keramet, kurse nëse është një njeri që është larg rrugës së Allahut dhe njihet nga të gjithë si i dhënë pas kënaqësive të kësaj bote, atëherë ai është evlia i shejtanit e jo i Rrahmanit dhe të besosh në magjitë e tij konsiderohet kufër-mosbesim.

Gjithashtu nëse besimtari mundohet me ato keramete të largohet nga sytë e të tjerëve t'i fshehë ato, duke qenë i singertë, si dhe nuk përfiton prej tyre, edhe kjo është një shkak që ai të jetë prej të dashurve të Allahut. Por nëse përmes gjërave të pazakonta dikush fiton para, krijon emisione dhe tubime për t'i reklamuar ato, atëherë persona të tillë janë larg

rrugës së Zotit dhe aktrimet e tyre janë mashtrime për njerëzit. Këto mashtrime, ose arrihen duke shtrembëruar shikimin real të njerëzve, ose duke e bërë vërtetë atë punë me ndihmën e djajve. P.sh., nëse sheh një njeri që futet në zjarr dhe nuk digjet, ai ose është duke e mashtruar shikimin e të pranishmëve, ose me ndihmën e djajve me të vërtetë që nuk është duke u djegur, sepse Allahu u ka dhënë mundësi djajve për të bërë gjëra të tilla, që përmes tyre të sprovohen njerëzit dhe të vërtetohen besimtarët e Allahut ndaj atyre që besojnë në djajtë.

Nuk është me rëndësi se si arrijnë ta bëjnë këtë, me rëndësi është fakti se ato janë vetëm mashtrime të shejtanit, të cilat nëse besohen nga të pranishmit konsiderohet kufër.

Ky është dallimi mes kerameteve dhe magjisë. Ekziston edhe një lloj tjetër gjërash të pazakonta, të cilat e kanë origjinën nga Allahu dhe quhen me emrin muxhize apo mrekulli.

Mrekullitë si kerametet janë prej Allahut, por dallimi mes tyre është se mrekullia i jepet vetëm profetëve, ndërsa kerameti u jepet evliave. Gjithashtu dallim tjetër mes këtyre të dyjave është se mrekullitë janë më të vlefshme, më të mëdha, më interesante dhe më të vështira për të ndodhur. Pra, janë më të vlefshme në grada se kerametet, mu ashtu siç është më e vlefshme edhe vetë pozita e profetëve nga ajo e evliave. Kerametet zakonisht ndodhin vetëm në kohën e vetë personit besimtar, të cilin Allahu e ka nderuar me të, për dallim nga mrekullia, e cila ka raste kur mund të jetë e vazhdueshme dhe e pranishme edhe pas vdekjes së profetit që i është dhënë ajo. Si për shembull Kurani, i cili është mrekulli e Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem, dhe vazhdon të jetë i tillë edhe pas vdekjes së tij deri në Ditën e Gjykimit.

Pra, kerametet janë të përkohshme sa jeton vetë besimtari, ndërsa mrekullitë për nga gjatësia e tyre kohore ndahen në dy grupe kryesore:

a) mrekulli që është e pranishme tek një profet i caktuar, sa është ai gjallë dhe me vdekjen e tij merr fund edhe mrekullia e caktuar. P.sh. ringjallja e të vdekurve ka qenë mrekulli e Isait, alejhi selam, e cila ka marrë fund me ndërrimin jetë të profetit të lartpërmendur.

b) ndërsa lloji i dytë: mrekulli e vazhdueshme, e cila qëndron mes njerëzve edhe pas vdekjes së profetit, të cilit i është dhënë sa ka qenë gjallë. Shembull i saj, siç edhe u cek më lart është Kurani, i cili ishte mrekulli sa qe gjallë Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, dhe vazhdon të jetë i tillë edhe pas vdekjes së tij.

17. Modestia, pranimi i vlerave të të tjerëve dhe zhveshja nga zilia janë cilësi të njerëzve të mëdhenj:

“Kur erdhi tek dijetari i tregoi për rastin. Ky i fundit me të dëgjuar këtë rast i tha: Biri im, bazuar në atë që po dëgjoj nga ti, ti sot je më i mirë dhe më me vlerë tek Allahu se unë”

Shkuarja tek dijetari për t'i treguar ishte gjë normale, e cila i ndodhë çdo njeriu që kur habitet me diçka që i ka ndodhur, atëherë shkon te një i afërm i tij tek i cili ka besim dhe i tregon rastin. Kështu edhe djaloshi shkoi tek mësuesi i vet, sepse ishte normale të mos shkonte, as tek familja, as tek magjistari, sepse ai e mbante sekret prej tyre.

Mësuesi nuk u bë ziliqar, por e pranoi se djaloshi kishte arritur të bëhej më i vlefshëm dhe më me pozitë tek Zoti, se sa vetë ai. Kjo tregon modestinë e një mësuesi të mirë cilësi që i mungon shumë mësuesve. Kujt po ia thoshte këto fjalë ky dijetar, pikërisht një nxënës të vet, i cili para pak ditëve nuk dinte asgjë. Jo vetëm kaq, por ky nxënës edhe me moshë ishte akoma në radhët e fëmijëve, por megjithatë singëriteti i dijetarit ishte mbi çdo ves të keq. Kjo është veti e njerëzve të singërtë, e atyre njerëzve të thjeshtë, të cilët e ulin veten para të tjerëve, duke u treguar modest veti kjo e cila ua shton edhe më tepër respektin, autoritetin dhe nderimin tek të tjerët.

Për këtë veti Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, thotë: **“Kush tregohet modest për hir të Allahut atij Zoti do t'i japë pozitë, duke e ngritur mbi të tjerët.”** (Muslimi, Tirmidhiu etj.)

Mësues i mirë është ai që gëzohet me arritjet e nxënësit të vet e nuk hidhërohet, nuk e ka zili e as nuk mundohet t'ia ulë ambiciet e tij. Populli në një fjalë të urtë thotë: "Nuk është mësues i mirë ai që nxënësin e vet nuk arrin ta bëjë më të zotin se veten e vet." Këtë veti dijetari ia doli ta realizonte dhe përmes së cilës e vërtetoi përkushtimin e tij në davet, normal sipas mundësive që ai zotëronte.

Arritjet e djaloshit dhe pranimi i tyre nga mësuesi i asaj kohe na jep të kuptojmë se në Islam vlerat nuk maten me vjetërsinë dhe me moshën e njerëzve në të cilën janë ata. Pra, nuk do të thotë gjë që njerëzit më të vjetër në moshë ose me hyrjen e tyre në Islam duhet të jenë patjetër më të mirë dhe më të devotshëm, se ata më të rinjtë, por vlerat e njeriut maten me kualitetin dhe kuantitetin e atyre, që i zotërojnë ato vlera.

Sa për ilustrim të kësaj që thamë do të përmendim rastin e dy shokëve të Profetit, sal-lallahu alejhi ue selem, të Omerit dhe të Osmanit. Omeri pat hyrë në fe disa vite më vonë se sa Osmani, por kjo nuk u bë shkak që vlerat me të cilat pastaj u dallua Omeri të mos i kalonin ato të Osmanit. Këto vepra, si në numër ashtu edhe cilësi më vonë do të çmoheshin më shumë se sa të Osmanit, dhe si shkak i të cilave ishte fakti se me kalimin e viteve të gjithë shokët e Profetit e vlerësonin Omerin më shumë se Osmanin, dhe disa sahabë të tjerë më të hershëm, fjalë këto që shkonin edhe në vesh të Profetit, sal-lallahu alejhi ue selem, e megjithatë ai nuk i kundërshtoi.

Kjo që përmenda ishte vetëm një ilustrim, i cili nuk ua ul aspak pozitën e as nuk ia humb vlerat Osmanit, radijallahu anhu, që ishte dy herë dhëndër i Profetit, sal-lallahu alejhi ue selem, ishte njëri prej katër udhëheqësve të drejtë mësimet e të cilit janë udhëzim për çdo besimtar, si dhe ishte njëri nga

dhjetë të përgëzuarit me Xhenet. Sa ishte akoma gjallë u përgëzua nga goja e atij që nuk fliste me hamendje, por me inspirim hyjnor, prandaj të gjitha këto dhe shumë të tjera janë vlera të këtij sahabi të nderuar, Allahu qoftë i kënaqur me të.

Këtu dua të përmend edhe një këshillë për të gjithë hoxhallarët, dijetarët dhe xhematin! Ajo është që njerëzve më meritorë dhe më të zotët se sa ata, si në dije ashtu edhe në adhurim t'ua japin vendin e merituar, t'i çmojnë dhe t'i respektojnë, duke larguar nga zemra e vet çdo lloj zilie kundër tyre. Kjo le të bëhet për hir të Zotit e pastaj të diturisë së këtyre njerëzve, si dhe për hir të unitetit të umetit. Të zhvishen nga çdo lloj xhelozie duke mos i mbajtur inat askujt për mirësitë e dhuruara nga Zoti. Hoxha edhe pse mund të jetë mësues i një ish-nxënësi të tij, i cili tani ka arritur të bëhet më i zoti se mësuesi i vet, kjo nuk do të thotë ta shkelë atë, të mos i japë përparësi dhe të mos ia pranojë vlerat e tij, duke e shfrytëzuar autoritetin e vet për ta mbajtur xhematin pas vetes e duke mos i dhënë mundësi të riut për prononcim. Ku shpesh ndodh që respekti i ish-nxënësit nga mësues të caktuar keqpërdoret duke e lënë nxënësin të heshtur kudo dhe kurdoherë. Kurse sa i përket ish-nxënësit, edhe ai duhet të ketë parasysh, që me arritjet e tij me kalimin e viteve të mos tregohet i pasjellshëm me ish-mësuesin, duke u munduar t'i marrë çdo gjë nga duart e tij, si xhematin, autoritetin, ligjëratat etj., por ai duhet të jetë i sjellshëm me hoxhën e vet deri në vdekje pa marrë parasysh se si sillet mësuesi me të. Secili nga këta të dy, si dijetari ashtu edhe nxënësi janë të detyruar t'i kryejnë detyrimet ndaj njëri-tjetrit. Nëse i pari nuk është i sjellshëm me të dytin, kjo nuk ia legjitimon të dytit - sjelljen e keqe me të parin dhe anasjelltas.

Tani të kthehemi tek tema jonë.

Dijetari, edhe kur e lavdëroi nxënësin ai u tregua me të largpamës. Ai në këtë rast nga frika se kjo fjalë mund t'ia rriste mendjen djaloshit i tregoi edhe rrezikun e kësaj pozite nga armiqtë dhe i tha: **“Ti do të sprovohesh”**.

Parapërgatitja për sprovën është një mënyrë e lehtësimit të saj, sepse nuk vjen befasisht, prandaj edhe u përdor ky lloj paralajmërimi dhe kjo parapërgatitje. Sprova gjatë thirrjes zakonisht është traditë e profetëve, të cilët u sprovuan nga popujt e tyre. Dijetarët edhe para Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem, si lexues të librave të shenjtë dhe mësimëve të profetëve e kishin kuptuar, se sprova ishte pjesë e jetës së thirrësit. Këtu nuk dua të lë papërmendur edhe rastin e Profetit tonë, Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem, të cilit kur i erdhi për herë të parë Xhibrili, alejhi selam, me shpallje ai shkoi tek Varaka ibën Neufeli, djali i xhaxhait të gruas së tij Hatixhes, ku ky i fundit me të takuar Muhamedin, sal-lallahu alejhi ue selem, i tha se do të sprovohesh. Pra, që të dy këta njerëz, si dijetari i tregimit tonë ashtu edhe Varaka dhanë të njëjtin paralajmërim. Kjo na jep të kuptojmë, se që të dy kishin marrë mësim nga i njëjti burim, pra, nga shpallja e profetëve të Zotit gjegjësisht nga mësimet e Isait, alejhi selam, sepse të dy i takonin periudhës së mësimëve të tij.

Ky paralajmërim në anën tjetër mund të krijonte frikë tek djaloshi për ta lënë rrugën e trasuar, prandaj dijetari edhe një herë mbajti baraspeshën e duhur tek nxënësi i tij, ku pas kësaj fjale për t'ia lehtësuar këtë realitet të ardhshëm i tha: **“Nëse sprovohesh, atëherë mos iu trego për mua”**, të gjitha këto fjalë të dijetarit ishin një lloj baraspeshe mes mendjemadhësisë, frikës dhe sprapsjes e që të mos i ndodhnin asnjëra prej tyre edhe ia dha këto këshilla.

Fjala: “Nëse **sprovohesh**” ishte një dhënie shprese, se sprovat që t’i përmenda më herët mos i merr si të kryera dhe të sigurta, por nëse ato mund të ndodhin ose jo, prapë çështja mbetet në diturinë e prerë të Allahut.

18. Fshehja e dijetarit ishte për të mirë të fesë në përgjithësi e jo vetëm për dijetarin:

Ai i tha djaloshit, që të mos i tregonte armiqve për dijetarin, nëse ai do të sprovohej. Mos-tregimi nuk ishte prej frikës, që mund të kishte dijetari, por ajo ishte për të mirën e fesë, sepse me jetesën e tij kishte shpresë të bënte dobi qoftë edhe të vogla, ndërsa me vdekjen e tij përfundonte çdo shpresë. Fakti që dijetari nuk kishte frikë e vërteton edhe vendosmëria e tij kur u kap nga armiqtë, të cilët i kërkuan atij të largohej nga feja, por ai nuk e bëri, edhe pse çmimi ishte me jetë.

Edhe pse në përgjithësi personalitetet udhëheqëse janë shembull për të tjerët, në origjinë duhet të shfaqen e të mos fshihen, por në raste të caktuara për dobi momentale mund të ndodhë që të fshihen, siç ishte ky rast.

Fshehjen gjatë thirrjes në fe edhe Profeti ynë, sal-lallahu alejhi ue selem, e ka përdorur si mënyrë e thirrjes në Islam. Ai për tri vite me radhë i pat thirrur njerëzit në fe fshehurazi derisa u forcua pak me disa shokë përreth e pastaj doli haptas.

Kjo fjalë e dijetarit, që të mos e nxirrte në shesh personalitetin e tij është argument, se njeriu me duart e tij nuk duhet ta çojë veten në humbje, përkundrazi duhet t’i bëjë

të gjitha sebeget për të shpëtuar e nëse pastaj i ndodh prapë sprovë, atëherë ai bën durim dhe shpërblehet, si për bërjen e shkaqeve ashtu edhe për sabrin.

Ky largim nga shkatërrimi dhe problemet është i arsyeshëm, atëherë kur dobia prej mos-futjes së vetes në shkatërrim është e njëjtë apo më e madhe se dobia e shkatërrimit, por nëse për besimtarin nuk ka rrugëdalje tjetër për daret (thirrje në Islam) përveçse duke e hedhur veten në shkatërrim, atëherë është i detyruar ta bëjë diçka të tillë, siç është rasti me djaloshin në këtë tregim, dhe me shumë profetë para tij. Rregulli që përmendëm nuk ka si qëllim vetëm shkatërrimin total, pra, vdekjen e njeriut, por në të futet çdo lloj vështirësie, qoftë trupore apo psikike. Islami parapëlqen zgjedhjen e rrugëve më të lehta dhe më pak të lodhshme në çdo punë, si ato fetare ashtu edhe ato të dunjasë, por nëse punë të tilla nuk mund të shkëputen tërësisht nga lodhja, atëherë padyshim shpërblimi është më i madh.

Kjo që sapo përmendëm mësohet nga fjala profetike, të cilën na e përcjell Aishja, radijallahu anha, e cila thotë: ***"I Dërguari kur është lënë të zgjedhë mes dy gjërave të lejuara ai ka zgjedhur më të lehtë..."*** (Buhariu dhe Muslimi).

Rregulli i njohur nga disa njerëz, se adhurimet sa më shumë të shoqërohen me vështirësi dhe lodhje, edhe kur ekziston mundësia e rehatisë kanë më tepër shpërblime është një rregull jo i vlefshëm. Për ta sqaruar më mirë do të përmend një shembull: nëse dikush ka të holla të mjaftueshme për të shkuar në haxh me aeroplan, por nga bindja se mundimi në adhurim sjell më shumë dobi zgjedh të shkojë në haxh në këmbë dhe kështu lodhet shumë më tepër se sa të udhëtonte me aeroplan, atëherë ky person edhe pse shpreson shpërblimin ai nuk shpërblehet për këtë mund të

panevojshëm, ndërsa nëse personi tjetër nuk ka të holla të udhëtojë me aeroplan, por mundësia e vetme e tij është udhëtimi në këmbë e ai e ndërmerr një rrugë të tillë, ky person për këtë lodhje do të shpërblehet, sepse nuk ka pasur mundësi t'u ikë assesi atyre mundimeve.

Allahu thotë në Kuran:

﴿وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ﴾ :

“dhe nuk iu ka vënë asnjë barrë në fenë tuaj,” (Haxh, 78).

Kështu arrijmë të kuptojmë se vështirësia në Fenë Islame nuk është adhurim në vetvete dhe nuk parapëlqehet, bile për të nuk ka as shpërblim, përveç nëse është vështirësi e pandarë e adhurimit, të cilës nuk mund t'i iket, atëherë pason shpërblimi për të.

Ky është edhe kuptimi i fjalës së Profetit, sal-lallahu alejhi ue selem, në të cilën ai i thotë Aishes, radijallahu anha: **“Shpërblimi yt shtohet në bazë të vështirësive (lodhjeve) të tua.”**, pra, nëse këto lodhje janë të pandara nga adhurimi.

Dijetari tërë këto që përmendëm kishte si qëllim largimin nga telashet atëherë kur nuk ka nevojë. Ai i bazuar në mësimet fetare mendohej të largohej nga takimi me armikun rregull ky të cilin na e mëson edhe Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue selem, ku thuhet: **“Mos ëndërroni takimin me armikun... e nëse takoheni atëherë duroni...”** (Buhariu dhe Muslimi). Kjo urdhërohet për vetë faktin se nuk i dihet sprovave dhe nuk dihet sa mund të durojë njeriu në to, përkundrazi besimtari duhet t'u largohet maksimalisht e nëse ndodh që duhet të takohet patjetër me armikun, atëherë le të përforcohet duke bërë durim dhe duke u ballafaquar me të.

Nuk është burrëri e as trimëri të bërtasësh rrugëve, duke thënë se unë jam trim dhe duke kërkuar telashe me të tjerët, por trim është ai që i largohet maksimalisht telasheve e atëherë kur nuk ka nga të shkojë, duke u detyruar të futet në to bën durim dhe e çon punën deri në fund. Populli thotë: “Njeriu që llototit shumë nuk është i rrezikshëm, por ruaju nga ai që hesht”.

19. Djaloshi i shfrytëzonte kerametet për të mirë të fesë dhe të thirrjes e jo për interesa personale:

Kjo vërtetohet me shërimin e të verbërve dhe sëmundjeve të tjera, që i kryente ai, si shkak i të cilave u përhap emri i tij në popull dhe shumë njerëz dëgjuan për të.

Shërimi i këtyre sëmundjeve siç thamë ishte nderim për të nga Allahu, gjithashtu ishte edhe ndihmë dhe argument përmes të cilave djaloshi i bindte të tjerët, që ta adhurojnë Allahun. Ky djalosh nuk është njeriu i vetëm me duart e të cilit Allahu bëri këso çudirash, raste të tilla bile edhe më interesante kemi me profetët e Allahut, të cilët u pajisën nga Allahu me lloj-lloj mrekullish, që u bënë argument i profecisë për besimtarët dhe armë kundër qafirëve. Këtu do të veçoja duke përmendur Isain, alejhi selam, i cili me ndihmën e Allahut i ringjallte të vdekurit. Dhe shumë raste të tjera interesante.

Në këtë kohë për djaloshin dëgjoi edhe njëri nga këshilltarët e mbretit, i cili shkoi me shumë dhurata, por djaloshi nuk i pranoi përkundrazi i refuzoi t'i merrte dhe iu lut Allahut t'ia kthente shikimin.

Të gjitha këto gjëra djali i bënte pa pasur kurrfarë interesi personal të kësaj bote, përkundrazi qëllimet e tij ishin vetëm dy: fitimi i shpërblimit të Allahut dhe udhëzimi i njerëzve në rrugë të drejtë. Këto dy synime janë mjaft të larta dhe përmes të cilave vërehet singleriteti i djalit dhe me to dallohen njerëzit e mëdhenj e me vizion të qartë.

20. Mos marrja para gjatë rukjes bëhet shkak për përparimin e daveit:

Kur i solli këshilltari dhurata djaloshit ai nuk i mori ato, por kërkoi nga këshilltari që ta pranonte thirrjen e tij duke u bërë musliman, e pastaj djali t'i lutej Allahut për të. Këshilltari e pranoi këtë këshillë nga djali dhe u bë musliman. Ai e dalloi menjëherë këshillën nga lajka dhe mashtrimi, sepse vetë ai ishte këshilltar dhe ai ishte profesioni i tij nëpërmjet të cilit ishte në gjendje të dallojë më mirë situatat e ndryshme. Kjo ndoshta është një nga shkaqet e pranimi aq të shpejtë të Islamit nga këshilltari e jo interesi i rikthimit të shikimit, edhe pse në Islamin e tij pati ndikim edhe kjo e fundit.

Ky lloj pranimi i fesë nga ai: do të thotë se këshilltari hyri në fe për interesa personale dhe a mund ta pranojmë diçka të tillë? Edhe nëse kjo është e vërtetë dijetarët konsiderojnë, se një prej mënyrave të lejuara të daves është edhe joshja e të tjerëve për t'ua blerë zemrën, me kusht që pastaj të mësohet ky njeri dhe t'i përmirësohet qëllimi i hyrjes në fe. Kështu vepronte edhe Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue selem, po ashtu diçka e tillë ndodhi edhe me këshilltarin, i cili edhe nëse supozojmë se ka hyrë në fe për interesa të kësaj bote, por ai u përmirësua dhe e vërtetoi besnikërinë e tij kur ia kushtëzoi

mbreti jetën me largim nga Islami, ndërsa ai pranoi vdekjen e jo daljen nga feja.

Profeti ynë, sal-lallahu alejhi ue selem, u jepte nga plaçka e luftës njerëzve që nuk ishin bërë akoma muslimanë, por që pritej futja e tyre në fe dhe këto dhurata ndikonin në pranimin e Islamit. Gjithashtu ka pasur të tjerë, të cilët fillimisht vinin tek Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, për të pranuar Islamin vetëm që t'u jepej nga pasuria e shtetit Islam, gjë të cilën Profeti e dinte shumë mirë, por megjithatë i pranonte njerëz të tillë të futeshin në radhët e muslimanëve. Mirëpo këtu duhet të kemi parasysh faktin, se diçka e tillë lejohet, nëse blerja e zemrave të tyre nuk është për interesa të të tjerëve, por për interesat e vetë atyre që e pranojnë fenë, duke mos i shfrytëzuar ata, por duke i ndihmuar ta kuptojnë seriozisht fenë dhe ta përmirësojnë qëllimin e hyrjes në të.

Djaloshi gjatë lutjeve për shërim e shfrytëzonte rastin për të mbjellë besimin në zemrat e të tjerëve, ku edhe iu thoshte se Ai që shëron është Allahu, kurse unë jam vetëm shkaktari. Këtë duhet ta ketë parasysh çdo mjek dhe shërues tjetër, që shpresat e njerëzve të mos i mbajë të lidhura tek ai, si shërues apo mjek, por vetëm tek Allahu.

Njerëzit shërues (me lejen e Zotit) duhet t'u tregojnë gjithmonë pacientëve të tyre, se Allahu është shëruesi e jo ai. Për fat të keq masa e gjerë e popullit janë në injorancë rreth kësaj çështje dhe shpesh i dëgjojmë duke iu thënë mjekëve: "Ti ma shërove djalin," ose duke i thënë: "Zoti lart e ti poshtë." Të gjitha këto shprehje janë gabim dhe të ndaluara, por shprehja e vërtetë është: "Allahu shëron kurse ti je shkaktari" shprehje kjo që e lidh bindjen e njeriut me Zotin e jo me dikë tjetër.

Gjithashtu këtu mësojmë se mos-pranimi i dhuratave gjatë rukjes është shkak që të tjerët ta pranojnë thirrjen dhe të binden në singeritetin e thirrësit, sepse njerëzit e vërtetë binden në singeritetin e të tjerëve, kur vjen në pyetje interesi personal i thirrësve. Prandaj njeriu që merr para dhe ua kushtëzon qysh në fillim shumën e caktuar për t'i ndihmuar me lejen e Allahut, duke u bërë rukje-lexim Kurani, kjo padyshim që krijon një pengesë mes tij dhe nevojtarëve që shkojnë tek ai shkak i së cilës është mbajtja rezervë nga persona të tillë.

Kjo që përmenda nuk do të thotë kurrsesi, se të marrësh të holla për rukje është e ndaluar. Këtë nuk mund ta them, sepse nuk është e vërtetë, por mendoj se diçka e tillë ndikon pak a shumë në pranimin e daves dhe populli nga injoranca mund ta fusi këtë lexues Kurani në radhët e magjistarëve, të cilët i thonë vetes hoxhallarë dhe përmes mashtimit mundohen të arrijnë deri tek paraja. Pra, injoranca e popullit mund t'u shkaktojë atyre këso lloj hutish.

Për ta sqaruar më mirë këtë që përmenda do të bëja këtë ndarje të rukjes. Rukja ndahet apo bëhet për dy shkaqe:

- 1- Rukje vetëm për shërimin e njeriut nga një sëmundje e caktuar.
- 2- Rukje për qëllim shërimin e njerëzve dhe për davet, ku përmes kësaj të dytës thirrësit mundohen që daveti të jetë primar dhe harxhojnë një kohë të gjatë për të, duke e sjellë pacientin shumë herë para vetes, apo duke përdorur metoda të tjera për davet. Edhe pse që të dyja janë shkak për udhëzimin e njerëzve, por në të parën qëllim primar është thjesht shërimi, kurse në të dytën është daveti. Në llojin e parë mund të jenë njerëzit, të

cilët në fakt janë fetarë dhe me të cilët gjatë rukjes nuk duhet të humbasim kohë për davet.

Pas kësaj ndarje them se në llojin e dytë të rukjes prej shkaqeve thelbësore dhe elementare të pranimit të davetit dhe të suksesit në qëllimin e tij është mos marrja të holla gjatë kësaj pune, edhe pse prapë theksoj se njerëzit që marrin kompensim apo dhurata në raste të caktuara nuk mund të akuzohen absolutisht për asgjë, bile akuzimi i tyre pa fakte është i ndaluar, sepse në esencë marrja dhuratë apo një kompensim i tillë është i lejuar fetarisht, normal sipas kushteve të lejuara.

21. Thirrja e djaloshit në fe ishte thirrje e qartë pa lajka

Ai i mësonte si mësuesi i tij thjeshtë dhe drejtë pa pasur nevojë të filozofojë dhe të shtrembërojë. Ai iu tregonte njerëzve rreth Allahut, duke mos u frikësuar dhe duke qenë i bindur në atë që thoshte, gjë e cila ndikonte shumë pozitivisht tek dëgjuesit dhe pranuesit e fesë. Ky stil mësimi vërtetohet edhe tek këshilltarin i mbretit, i cili pasi erdhi tek mbreti dhe u ul aty ku ulej gjithmonë, kur e pyeti mbreti kush ta ktheu shikimin këshilltari nuk pati nevojë të thotë më tepër se fjalën: **“Allahu im”**.

Mbreti pretendonte se ishte Zot mu ashtu siç pat pretenduar edhe Faraoni, dhe kështu e pyeti me çudi: A ke Zot tjetër pos meje?! Por besimi ishte ngulitur thellë në zemër dhe pa frikë këshilltari ia ktheu atij: **“Zoti im dhe i yti është Allahu”**.

Kjo pikë na e vërteton atë që thamë më herët, se njerëzit kanë nevojë t'u flitet rreth teuhidit-uluhije, pra, rreth pjesës së besimit se Allahu është i Vetmi Zot, që duhet të adhurohet, duke mos pasur nevojë që t'u flasim e as të humbim kohë me ta rreth bindjes së tyre, se ekziston një Zot, i Cili është Krijuesi i qiejve dhe i tokës. Besimi në ekzistencën e Zotit është i mbjellë tek të gjithë, por manifestim i këtij besimi sipas normave të kërkuara është, ose i mangët, ose nuk ekziston fare tek njerëzit, prandaj edhe na duhet ta mësojmë këtë mënyrë manifestimi të besimit. Për sa i përket bindjes së disa sekteve, se njerëzit duhet t'i thërrasim fillimisht në besimin se Zoti ekziston, është një mënyrë e gabuar e thirrjes, edhe pse ata mundohen ta arsyetojnë këtë mënyrë me debatin e Ibrahimit, alejhi selam, me qafirët rreth ekzistencës së Zotit, të cilin Allahu e ka përmendur në Kuran, ku disa nga këto grupe pretendojnë se edhe vetë Ibrahim, larg qoftë, në atë kohë ishte një jobesimtar, i cili i besonte planetëve në galaktikë; yjeve, hënës dhe diellit. (Rreth këtij tregimi shiko në Kuran, suren Enam ajeti: 76-78) Kështu që ata bazuar në këtë kuptim të mangët të argumenteve e posaçërisht të rastit të Ibrahimit, alejhi selam, mendojnë se thirrja në besimin e ekzistencës së Zotit duhet të vijë fillimisht, pastaj ajo e nënshtrimit ndaj Tij. Por këta gabojnë, sepse bindja në ekzistencën e Zotit është e pranishme në zemrën e secilit, siç e përmendëm më sipër, gjë të cilën na e vërteton edhe Kurani, ku Allahu i thotë Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ue selem, e pastaj edhe mbarë besimtarëve pas tij:

“Nëse ti (Muhamed) i pyet ata se kush i ka krijuar qiejt dhe Tokën dhe kush i ka nënshtruar (të rrotullohen) Diellin e Hënën, me siguri që ata do të të thonë “Allahu!” Atëherë si po largohen (nga rruga e drejtë)?” (Ankebut, 61).

Ky ajet kuranor e vërteton faktin se besimi në ekzistencën e Allahut ekziston tek të gjithë, por njerëzit kanë nevojë të binden, se vetëm Allahu është Meritori i Vetëm, që ne duhet t'i nënshtrohemi. Kështu që njerëzit duhet të thirren në fe pa pasur nevojë të sillemi me ta rreth e përqark, por duhet të hyjmë në temë menjëherë, iu duhet folur rreth Allahut atyre, ashtu si ka folur Kurani dhe Profeti, sal-lallahu alejhi ue selem, duke iu larguar çdo filozofie të kotë, e cila mund t'i mundojë njerëzit, sa të mos e kuptojnë besimin e pastër, ngaqë nuk e marrin vesh thirrësin se çfarë po ju thotë.

22. Njerëzit e singertë i këshillojnë të tjerët dhe nuk i harrojnë të mirat e tjetrit edhe atëherë kur janë në rrezik:

Është e vështirë të gjendet një këshilltar besnik në çdo kohë. Prania e tyre është një pasuri që s'paguhet. Këshilltarët e mirë do të thotë, se edhe udhëheqësit janë të tillë, e nëse ndodh që udhëheqësi të mos jetë i tillë, atëherë ata e përmirësojnë derisa janë vetë të tillë.

Në tregimin tonë ky këshilltar ishte i tillë, pra, ishte njeri besnik dhe i singertë me mbretin e tij. Ndërsa për sa i përket të tjerëve, ngaqë mendoj se mbreti kishte edhe këshilltarë të tjerë, sepse asnjë mbretëri nuk mund të qëndrojë me një këshilltar të vetëm ata nuk ishin të denjë ndaj mbretit siç ishte ky. Lind pyetja si mund të kuptohet diçka e tillë? Them se tërë ajo rrëmuje e krijuar në shtet gjithë ato argumente të qarta nga djaloshi, se ishte në rrugë të drejtë, pastaj vrasja e kolegut të tyre, më vonë vrasja e popullit në masë të gjitha këto ndodhi, a thua nuk i shihnin këta këshilltarë, a thua nuk

logjikonin pak e kështu ta këshillonin mbreti që të tregohej më human me tërë ata, ose të ndaleshin dhe ta analizonin situatën si njerëzit më të ditur në atë mbretëri e pastaj të zgjidhnin mënyrën më të mirë për të gjithë e ajo padyshim që do të ishte pranimi i Islamit, ose më e pakta të mos i vrisnin kështu njerëzit e vet.

Nga kjo marrim vesh se ata, ose nuk kuptonin fare, ose nuk kishin guxim t'ia prishin mbretit qejfin, ose ishin lakmitarë dhe i shkonin për shtat mbretit, që të përfitonin prej pozitës së tyre. Sido që të jetë ata nuk ishin të singertë, sepse po të ishin të tillë dhe të vinin me një propozim të gjithë së bashku, padyshim se kjo do të ndikonte për ta ndaluar sadopak mllëfin e mbretit, por pasi në hadith nuk përmendet asgjë e ngjashme me këtë situatë, atëherë kuptojmë se ata nuk ndërmorën asgjë, por qëndruan duarkryq. Kurse këshilltari i tregimit tonë ishte i singertë, ndoshta për shkak të singëritetit të tij Allahu ia mundësoi ta pranonte Islamin ku i dihet, ngase Allahu disa njerëz për punët e tyre të mira që kanë bërë para Islamit i shpërblen, duke ua mundësuar ta pranojnë Islamin.

Këtë që po themi rreth singëritetit të tij e vërteton edhe vetë fakti, se ai kur e pranoi Islamin nuk iku duke e fshehur fenë e tij dhe duke jetuar i lumtur me plot para, që i kishte fituar nga mbreti. Mirëpo ai, edhe pse e njihte fort mirë mbretin, duke ia ditur tekat dhe huqet e tij, e dinte se sa antifetar ishte dhe e dinte se vdekja mund ta gjente për shkak të pranimi të fesë, ai prapë se prapë me gjithë këto fakte nuk iku, përkundrazi vendosi të shkojë dhe të kryej detyrën e vet, në këtë rast me besnikëri të plotë, duke e këshilluar mbretin që ta pranonte Islamin dhe të shpëtonte në këtë botë dhe në botën tjetrën. Allahu e mëshiroftë këtë lloj këshilltari, e bëftë shembull për të tjerët dhe i shtoftë të tillët rreth udhëheqësve të muslimanëve!

23. Mendjemëdhenjtë janë shpërfillës të mirësive:

Mbreti në vend që ta falënderonte, apo t'i kujtonte vlerat dhe pozitën e këshilltarit në të kaluarën e në këtë mënyrë edhe ta mëshironte, së paku duke mos e dënuar me vdekje, ai e maltretoi derisa i tregoi burimin nga e kishte mësuar. Këtu kuptojmë se emri i djaloshit edhe pse ishte i përhapur shumë në popull prapë mbreti akoma nuk dinte gjë, kjo për shkak se ishte i dhënë pas kënaqësive personale dhe nuk i interesonte populli, ose për shkak se shërbimet e tij informative nuk ishin aq të zotët, meqë askush nga populli i thjeshtë nuk kishte qenë i gatshëm të kundërshtonte mbretin, edhe shërbimet informative të tij nuk interesoheshin për çfarë po ndodhte. Apo ndoshta shërbimet e tij ishin vetëm njerëz mashtrues, që e gënjenin mbretin, duke i thënë se dinë çdo gjë, e kanë situatën nën kontroll... kurse në fakt ata nuk dinin asgjë.

Keqtrajtimi e pastaj vrasja e këshilltarit tregon, se sa mizor ishte ai mbret, sa i pashpirt me njerëzit e afërm të tij dhe njerëzit e singertë, që ai kishte rreth vetes. Por shpërfillja e mirësive të të tjerëve gjithmonë ka qenë traditë e tiranëve, mendjemëdhenjve dhe udhëheqësve që nuk i janë frikësuar Allahut. Këto vese edhe sot e kësaj dite ekzistojnë tek disa shtete dhe tek udhëheqësit e tyre, të cilët të tjerët i shfrytëzojnë maksimalisht e pastaj në fund i hedhin, siç thotë një fjalë e urtë: “Në fund të pusit”, duke ua harruar çdo vlerë që ata kanë.

Ka edhe shtete të tëra, që krijojnë aleatë “besnikë” për interesat e tyre e në çastin kur marrin fund ato interesa mbaron edhe miqësia “besnike”. Bazuar në këtë rregull sot në botë luhet politika sipas motos: “Nuk kemi miq të përhershëm, por as nuk kemi armiq të përhershëm”, pra, ndërrojnë situatat

sipas nevojave dhe interesave personale të njerëzve të caktuar dhe tekave të tyre. Për mbretin e tregimit tonë është kështu, pra, ai nuk kishte miq të përhershëm, edhe pse ajo miqësi nga pala tjetër ishte vërtetuar, por ai e shndërroi atë në armiqësi për epshet e veta private.

24. Zullumqarët, tiranët: mundohen t'i largojnë besimtarët nga e vërteta me lakminë e kësaj bote ose me forcë:

Pasi e zunë djaloshin mbreti filloi ta marrë me të mirë, duke i thënë: “Biri im magjia jote ka arritur në atë shkallë, sa ti ua rikthen shikimin të verbërve, i shëron të sëmurët etj.”, kjo tregon se për atë ishte me shumë rëndësi që t'i komentonin në çfarëdo mënyre kerametet e djaloshit vetëm të mos thuhej se ato ishin nga Zoti.

Mirëpo djaloshi ishte personalitet më vete njeri largpamës dhe vendosur dhe e dinte se këto ishin lajka për ta mashtruar dhe për ta bërë për vete. Ai nuk pranoi që punët e tij ishin magji apo diçka tjetër, përveç asaj që ishin mirësi nga Allahu. Ai e dinte se nëse fillonte të lëshojë pe nga kjo bindje, duke filluar t'i bëjë lajka atij, kjo do ta fuste në telashe më të mëdha nga të cilat ndoshta do të kërkonte të dilte më vonë, por nuk do të mundej, prandaj që në fillim u pozicionua aty ku duhej, atë të guximtarit, i cili flet të vërtetën kur është nevoja bile edhe para udhëheqësit tiran. Mbreti kur i humbi shpresat me të butë ia filloi sipas zakonisht të tij atë të përdorimit të forcës me këtë djalë. Pse një gjë e tillë, pse të përdorej forca, cili ishte krimi? Ai ishte besimi tek Allahu, ajo

ishte mëshira që djaloshi kishte për ata njerëz, që të shpëtonin nga zjarri, mëkati i tij i vetëm ishte thirrja e tij në Islam.

Kështu ndodhi edhe me rastin e Profetit tonë, Muhamedit sal-lallahu alejhi ue selem, të cilit populli i tij i ofruan njërën nga këto tri gjëra: t'i jepnin para aq shumë sa të bëhej më i pasuri i Mekës, ta martonin me femrën më të bukur në Mekë, ose ta bënin mbret. Pasi ai nuk pranoi asnjërën prej tyre, atëherë iu kthyen mënyrës tjetër asaj të forcës.

Mënyra të tilla të largimit të muslimanëve nga rruga e vërtetë ekzistojnë edhe sot e kësaj dite, ato kanë mbetur njësoj si në të kaluarën, përveç se i kanë pasuruar me disa mënyra moderne, por futja e lakmisë fillimisht tek besimtarët për ta lënë Islamin mbetet akoma mënyra e parë në radhë, ku shpesh përmes epsheve, fitneve, dëshirave dhe lakmive të kësaj bote mundohen t'i largojnë muslimanët nga rruga e vërtetë.

Përdorin metodat e “civilizuara” dhe demokratike për ta nxjerrë femrën nga shtëpia dhe për ta përzier me meshkujt gjithkund deri edhe në ndërtimtari, mundohen ta zhveshin atë nga mbulesa islame duke e ekspozuar para të tjerëve. Edhe pse pretendojnë, se po e bëjnë për të mirën e femrave, në fakt ajo është për të keqen e tyre, për shkatërrimin e femrave muslimane dhe futjen e meshkujve nëpër epshe nga më të ndryshmet.

Kjo është mënyra e parë. Nëse përmes kësaj nuk ia arrijnë qëllimit, atëherë kthehen tek opsioni i tyre “B”: ai i përdorimit të forcës. Nëse muslimanët nuk i dëgjojnë dhe nuk mashtrohen prej tyre, atëherë fusin tek ata probleme, vrasje, grupime, sekte fetare dhe kombëtare, të cilët nuk janë njohur kurrë më parë në ato vende. Shpesh krijojnë edhe opozitë nëpër ato vende dhe i ndihmojnë me çdo gjë që mundën, bile

ka raste edhe kur i marrin nëpër shtetet e tyre për t'i mbrojtur dhe për t'i ruajtur si xhokera, që kur t'u vijë rasti t'i vendosin në krye të vendit për të luajtur pastaj me ta siç duan vetë, ngaqë i kanë vënë me bekimin e tyre, prandaj edhe për pasojë do të detyrohen t'i dëgjojnë bosët e vet. Nëse nuk ia arrijnë qëllimeve të tyre edhe përmes këtyre xhokerave, atëherë ndezin luftën, përdorin forcën kundër çdokujt, edhe kundër fëmijëve dhe grave duke krijuar aq shumë telashe, sa nuk mund ta marrin veten pastaj me dhjetëra e qindra vite të tërë. Për këto shkaqe dëgjon shpesh, se në tokat e muslimanëve zakonisht ka luftëra, probleme dhe janë prapa të tjerëve. Këto gjëra shpesh bëhen shkak edhe që disa qafirë t'i përdorin si argumente të ngecjes në vend të muslimanëve, që vjen si pasojë e fesë së tyre filozofi kjo e përdorur për t'i ftohur dhe për t'i larguar muslimanët nga feja e vet.

25. Fillimi i sprovave të vërteta:

Filluan ta rrihnin, kë? Një djalosh të ri, i cili nuk ishte në gjendje të përballohej me forcën e një shteti. Vazhduan kështu derisa e detyruan të tregojë, se ku ishte burimi i këtij besimi, pra dijetari. Për këtë çështje djaloshi nuk mund të akuzohet, se nuk e ka mbajtur fjalën, sepse kushdo para forcës dhe dënimit shpesh dorëzohet, ngaqë njeriu është krijuar i dobët. Këtë gjë na e vërteton edhe Kurani Famëlartë, në të cilin përmendet:

(وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا)

“Njeriu është krijuar qenie e pafuqishme.”¹

¹ Nisa, 28.

Gjithashtu një realitet të tillë na e vërtetojnë edhe hadithet e shumta profetike në të cilët Muhamedi, sal-lallahu alejhi ue selem, na tregon se njeriu duhet t'u ikë telasheve dhe të mos i kërkojë sprovat. Kjo për vetë faktin se ai është krijesë e dobët e kështu ndoshta nuk do të mundet t'u bëjë ballë atyre. Për këtë pikë nuk dua të flas më tepër, për shkak se është folur më sipër në këtë shkrim.²

Dijetari nga mësimet e tij paraprake e dinte shumë mirë, se njeriu mund të mos durojë gjatë provave, prandaj edhe e theksoi këtë çështje, pra e këshilloi djalin që të mos tregonte asgjë për mësuesin e vet. Mirëpo djali me gjithë durimin e tij u torturua aq shumë, sa u detyrua të tregonte për realitetin e dijetarit, pra për emrin dhe vendndodhjen e tij.

Mësuesi e pat këshilluar që të mos tregojë, por pasi e zunë ai nuk e kritikoi djalin aspak pse kishte treguar, ngaqë ishte i bindur se një lajm i tillë i dalë nga goja e nxënësit nuk ishte bërë pa mundime dhe tortura paraprake, prandaj edhe nuk e hapi këtë temë, edhe pse u takua me nxënësin e vet dhe në prani të tij u ekzekutua.

Djaloshi është e vërtetë se u detyrua të tregonte për vendndodhjen e mësuesit, por kur u vu në dyshim dalja nga feja ai duroi, edhe pse ishte i mbytur dhe kjo do t'i kushtojë me jetë. Këtë e bëri, pra u forcua në besim, sepse e dinte se aty nuk kishte rrugëdalje e as rrugëzgjidhje tjetër përpos të qëndronte besnik ndaj fesë së vet, ose të vdiste si qafir. Prandaj edhe u përqendrua. Për sa i përket rastit, që ai tregoi vendin ku ishte mësuesi, ai e dinte se në tortura të mëdha dhe duke

² Kjo pikë është shtjelluar gjerësisht tek çështja e titulluar: "Sprovat janë shok i pandarë i njeriut".

mos i duruar ato, edhe pse tregoi kjo e arsyetonte pasi ishte i detyruar dhe diçka e tillë nuk e nxirrte nga feja, sepse po i nxirrej me dhunë.

Dua të përmend faktin, se çështja e mohimit të Zotit, nëse bëhet nga dhuna e madhe, pra njeriu detyrohet të mohojë Allahun me gojë, atëherë arsyetohet, nëse e bën nga torturat e mëdha, por ka bindje të fortë në zemër, se edhe pse e ka shqiptuar mosbesimin ai prapë zemrën e ka plot me iman, për këtë Allahu na tregon në Kuran:

(مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مِنْ أَكْرَهٍ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ
بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ)

“Kushdo që mohon Allahun, pas pranimit të besimit (do të dënohet ashpër), përveç atij që është i detyruar me forcë, ndërkohë që zemra e tij është plot besim.”³

Ky ajet e vërteton këtë rregull. Gjithashtu tek të gjithë dijetarët diçka e tillë është e ditur dhe rreth së cilës nuk ka kundërshtime. Pasi u kuptua ky rregull lind pyetja: Pse djaloshi nuk e mohoi Allahun me gojë e kështu të shpëtonte nga kjo katrahurë njëherë e përgjithmonë, e cila ishte duke i kushtuar me kokë?

Mendoj se përgjigjja do të ishte si vijon:

Rregulli i lartpërmendur mund të mos ishte i lejuar te popujt para Muhamedit, sal-Allahu alejhi ue selem, d.m.th. një lehtësim të tillë mund të mos e kenë pasur populli i Isait,

³ Nahël, 106.

alejhi selam, ku atyre ndoshta nuk u lejohej një shprehje e tillë e kufrit, që edhe sikur të ishte me gojë ajo do të konsiderohej dalje nga feja. Ky mund të jetë mendimi i parë më këtë çështje.

Mendimi tjetër është fakti se edhe sikur të ishte i lejuar ky lehtësim për besimtarët e asaj kohe djaloshi si udhëheqës shpirtëror ishte i detyruar të mos e vepronte një gjë të tillë. Kjo mund të ishte për arsye se ai ishte në atë pozitë të lartë dhe të gjithë i kishin hedhur shikimet tek ai dhe prisnin çfarë do të veprojë. Po ashtu ai ishte mësuesi dhe thirrësi për në këtë rrugë dhe që i kishte shpallur luftë mbretit dhe bindjeve të tij, ku me këtë rast tërheqja nga fronti dhe bindjet e tij do të ishte humbje e gjithë asaj lufte dhe shkatërrim i Islamit në atë vend. Kjo gjithashtu për arsye se lideri i tyre, i cili deri dje thërriste në besimin në një Zot sot të dilte dhe ta mohonte tërë atë që e kish thënë deri dje nënkuptonte se çdo gjë që e kishte thënë më herët kishte qenë një mashtrim dhe gënjeshtër e sajuar nga ai vetë. Nga ana tjetër, edhe sikur të ishte munduar t'ua shpjegonte njerëzve, se pohimi i kufrit me gojë e jo me zemër nëpër situata torturash është i lejuar, kjo nuk do të ishte e mundur, sepse një komoditet i tillë nuk do t'i ishte dhënë e nga ana tjetër askush nuk do t'i kishte besuar asaj që thotë, ngaqë do të thyheshin dhe demoralizoheshin psikikisht që të gjithë dhe rastin në fjalë do ta konsideronin si katastrofë dhe tradhti nga ai djalë.

Pra, nga asnjëra anë dhe sipas të gjitha arsyeve kurrsesi nuk do të dilnin rezultate të arsyeshme, që ai të pohonte gojarisht kufrin.

Një rast i tillë u përsërit edhe në kohën e imam Ahmed ibën Hanbelit, Allahu e mëshiroftë, i cili nuk pohoi se Kurani është i krijuar e jo fjalë e Zotit. Këtë ide, të cilën e pollën disa mendje të devijuara dhe përmes saj u munduan ta devijonin

popullin. Por imam Ahmedi ishte i vetmi që nuk ndali së pohuari një mendim të tillë, ngaqë rasti ishte i tillë, që Ahmed ibën Hanbelin nuk e arsyetonte rregulli i përgjithshëm i lehtësimit në situata të tilla. Allahu e di më së miri!

Pasi e zunë dijetarin e detyruan të kthehej prej fesë së vet, por ai pasi nuk pranoi e prenë me sharrë që nga koka, derisa e ndanë përgjysmë. Njësoj vepruan edhe me këshilltarin, por me gjithë vështirësitë që kaluan, asnjëri nuk u zmbrops nga feja e vet.

Me dijetarin nuk është për t'u habitur shumë pse u tregua aq këmbëngulës në besimin e tij. Kjo për arsye se ai ishte mësuesi kryesor dhe shkaktari primar i fillimit të tërë kësaj historie. Ai ishte njeri shumë i ditur dhe i përqendruar nëpër sprova, ishte i fortë dhe duronte, ngaqë ishte kalitur tash e sa vite nëpër telashe të ndryshme, duke u fshehur me vite të tëra nga diktatori i asaj kohe. E tërë kjo e kishte mësuar sado pak të ishte i durueshëm, pastaj ai nuk bënte jetë luksoze, sa t'i dhimbsej ajo nga kjo vdekje që po i vinte.

Habia e përforcimit në fe dhe e sakrifikimit të jetës për hir të saj qëndron me këshilltarin, i cili ishte u tregua në gjendje të besonte fjalët e një djaloshi të ri e pastaj për ato fjalë të besuara edhe të jepte jetën. E tërë kjo ndodhi brenda pak ditësh, pra ndoshta më pak se një javë.

Mirëpo ky realitet na jep të kuptojmë se ai fenë kur e kishte pranuar fillimisht e kishte kuptuar, prandaj edhe u përqendrua. Ky përqendrim i çuditshëm nga këshilltari na bind në faktin se ai e kishte pranuar, sepse ishte i kënaqur me këtë fe e jo për interesa private, pra që t'i kthehej mendja. Edhe pse atje përmendëm, se edhe sikur ai të kishte hyrë në fe fillimisht për ndonjë interes të veçantë, por interesi privat

shumë shpejt iu shndërrua në interes fetar pasi ai u vërtetua me sakrificën e tij, që i kushtoi me jetë.

Rasti i këshilltarit na bind për faktin se thirrësi gjatë daves së tij duhet të interesohet që me çdo kusht përveç se t'i bindi njerëzit në fe ai edhe duhet t'i mësojë ata, duke ua shpjeguar atë e jo vetëm të mjaftohet me të tjerët vetëm me një shehadet duke menduar se kjo mjafton. Një bindje e tillë sjell pasojat më pas, ku të njëjtit njerëz i sheh se si mund të dalin nga feja për shkakun më të vogël, për problemin më të thjeshtë, ku e tërë zanafilla e saj qëndron në faktin se mënyra e futjes në të ka qenë jo e qëlluar. Gjithashtu nga kjo pikë kuptojmë se njerëzit që zakonisht mund të dalin nga Feja Islame, pra të konvertohen në diçka tjetër, ata zakonisht që në esencë nuk kanë qenë besimtarë, edhe pse mund ta kenë pretenduar një gjë të tillë, sepse muslimani që e njeh të vërtetën kurrsesi nuk largohet nga ajo. Prandaj ndodhi të tilla nuk duhet ta prekin aspak asnjë musliman e as ta demoralizojnë thirrësin, sepse njerëz të tillë vetëm e kanë vërtetuar dhe deklaruar veten ashtu si ata në fakt kanë qenë në zemër dhe se me radhitjen e tyre në taborë të caktuar nuk ka ndodhur asgjë tjetër përveçse janë ndarë të mirët nga të këqijtë.

26. Për djaloshin mbreti zgjodhi mënyrë tjetër të vdekjes:

Pikë së pari i mbyti ata dy në sy të djaloshit, që përmes kësaj mënyre ta frikësonte atë dhe të kthehej nga rruga që ai kishte zgjedhur. Mbreti mendonte se djali nuk do të ishte i vendosur dhe nuk mund t'i rezistonte një vdekje të tillë, prandaj edhe do të kthehej. Të krijonte një bindje të tillë e ndihmoi edhe fakti se ky djalë para disa orësh, apo ditësh nga torturat e mëdha nuk kishte rezistuar dhe kështu pat treguar për vendndodhjen e mësuesit të tij. Kjo e ndihmoi mbretin të bindej, se edhe në këtë rast ai to të lëshonte pe. Por tani çështja ndryshonte, sepse siç e përmendëm më lart në këtë rast ishte në pyetje besimi i tij.

Përse mbreti nuk e mbyti si dy shëhidët përpara, si mësuesin dhe këshilltarin?

Kjo pyetje vërtetë është me vend dhe ngjall kureshtjen e kujtdo. Aq më tepër për faktin se mbreti telashet kryesore i kishte me këtë djalë, por megjithatë nuk e mbyti menjëherë e kështu të rehatohej një herë e përgjithmonë prej tij. Rreth mos mbyttjes së tij në mënyrën e mëparshme ekzistojnë disa shkaqe, të cilët janë të gjithë të mundshëm dhe në vijim do t'i përmendim pa humbur kohë:

- 1- Nuk e vrau me sharrë, sepse lajmi i tij ishte përhapur në popull dhe kishte frikë nga kryengritja e tyre, ose nga pasimi i mësimeve të tij.
- 2- Ndoshta e vonoi mbyttjen e tij, sepse shihte tek ai veti madhështore dhe shumë zotësi, kështu që dëshironte të kthehej nga bindjet e tij e mbreti ta mbante për vete si njërin nga shtyllat e sundimit të vet.

- 3- Mendonte se dërgimi i djalit në mal do të ishte një mundësi e mirë, që ai të kishte kohë për të menduar dhe duke iu afruar malit do të fillonte ta analizonte çështjen e vet, ngaqë sa më afër vendit të vdekjes, aq më afër lëshimit pe' apo korrigjimit të vetvetes.
- 4- Dëshironte që vdekja e djalit të dukej sa më normale në sytë e popullit dhe simpatizantëve të tij, kështu që vdekjen e djalit ta shpallte si rrëshqitje e rastësishme nga mali e kështu t'i jepte të kuptojë popullit, se udhëheqësi i juaj nuk është asgjë tjetër veçse një mashtrues, sepse po të ishte njeri i Zotit, atëherë Ai nuk do ta mbyste por do ta ndihmonte. Pra, me një gur do të vriste dy zogj; edhe djalin do ta vriste, edhe në anën tjetër popullin do ta largonte nga rruga e tij.

Sido qoftë mbreti me të gjithë analizat e bëra, ai kishte gabuar në llogaritjet, sepse cilësitë e djalit ishin nga Allahu e pastaj nga mësimet e dijetarit frytet e të cilave nuk mund t'i gëzonte një tiran i tillë, që dëshironte t'i përdorte kundër fesë dhe mësimeve të Allahut Fuqiplotë.

27. Rëndësia e mbështetjes tek Allahu në vështirësi dhe kërkimi ndihmë nga Ai:

Djaloshi kërkoi ndihmë nga Allahu, ashtu siç di Ai më së miri. Djali nuk filozofonte në lutjet e veta drejtuar Allahut, atij nuk i interesonte si do ta ndihmonte, me rëndësi për të ishte që të shpëtojë.

Mos teprimi në lutje është udhëzim i Profetit tonë Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem, i cili i mësonte shokët e tij, që të luteshin, por mos ta tepronin me imtësi, të cilat janë të panevojshme. Sa për ilustrim do të përmendja lutjen e disa njerëzve, të cilët ka raste kur mund të thonë: “O Zot më shpërble me një shtëpi në Xhenet, në të djathtë të tij, shtëpi me dy kate me nga pesë dhoma në secilën dhomë, nga tre krevate...”. Kjo lutje me të vërtetë është e tepruar, ngaqë i mjafton njeriut të kërkojë Xhenetin e pastaj pasi të futet në të ai mund të kërkojë çfarë të dojë.

Shkak i kësaj lutje ishte rezultati që Allahu e lëkundi malin dhe i vrau të gjithë ushtarët, duke e shpëtuar kështu djalin e pafuqishëm. Këtu kuptojmë se fuqia e Allahut nuk ka kufi e nuk ka ndonjë mënyrë të caktuar. Ajo realizohet në forma të ndryshme dhe në atë lloj forme që Allahu dëshiron.

Djali shpëtoi pa kurrfarë zotësie të vetën dhe kjo na mëson se mu atëherë kur humbin shpresat nga njerëzit, nuk duhet t'i humbasim kurrë ato edhe nga Allahu, sepse atëherë vjen ndihma e Tij.

Gjithashtu kurrë të mos harrojmë, se atëherë kur humbin shpresat nga njerëzit mu në atë kohë duhet t'i forcohet besimtarit shpresa tek Allahu dhe të bindet se vetëm Ai sjell

rezultate. Prandaj njerëzit duhet të mbështeten vetëm tek Allahu, sepse nuk ka fuqi e as ndryshim veçse nga Zoti Fuqiplotë. Atij duhet t'i mbështetemi, nga Ai duhet të kërkojmë dhe vetëm tek Ai duhet të shpresojmë.

Kjo mbështetje dhe shpresë tek Fuqiploti duhet të jetë në të gjitha kohët, si ato të vështirat ashtu dhe ato të mirat, sepse për fat të keq ka njerëz, të cilët mbështeten tek Allahu vetëm kur janë në vështirësi dhe humbin çdo shpresë nga tjetërkush. Kjo lloj mbështetje nuk është veti e besimtarëve përkundrazi ajo është zakoni i qafirëve, të cilët i kthehen Zotit vetëm në vështirësi, atëherë kur humbin çdo shpresë nga zotat e tjerë të tyre.

Çdo mësues duhet ta ketë parasysh këtë rregull. Ai duhet t'i mësojë nxënësit e vet, që të mbështeten dhe të shpresojnë tek Allahu dhe Atij t'i luten vazhdimisht.

Kjo nuk është në kundërshtim me faktin se njeriu duhet t'i bëjë edhe sebetet apo shkaqet e shpëtimit, të ndihmës dhe të kërkojë ndihmë edhe nga të tjerët. Këtë çështje për ta kuptuar më mirë më duhet të përmend, se kërkimi i ndihmës në thelbin e vet ndahet në dy grupe. Ndihma, e cila është pronësi vetëm e Allahut, dhe vetëm Ai mund të ndryshojë e të sjellë rezultate, dhe lloji i dytë i ndihmës është ai në të cilën kanë mundësi të ndërhyjnë edhe të tjerët. Djaloshi në këtë rast kërkoi ndihmë nga Allahu, ngaqë i kishte prerë shpresat nga të gjithë, sepse vetëm Ai ishte në gjendje ta shpëtojë nga ai grumbull ushtarësh dhe nga ajo majë mali.

Në kohën tonë për fat të keq ka njerëz, të cilët nuk janë të qartë në akiden e tyre, gjërat i kanë të përziera dhe ndihma që është në Duart e Allahut shpeshherë e përziejnë me njerëzit dhe mendojnë se ata mund të ndikojnë. Njerëzit kur janë të

sëmurë tek mjeku duhet t'i lidhin shpresat e tyre me Allahun e jo me mjekun?... Po, u lejohet të shpresojnë në ndihmën e mjekut, por të kenë bindjen, se ndihma vjen nga Allahu e jo nga mjeku, kurse ky i fundit është vetëm shkaktar i shërimit e asgjë tjetër. Njerëz injorantë shpesh iu thonë mjekëve shprehje të ndaluara, si p.sh.: “Doktor pacienti është në duart e tua”, ose “Doktor vetëm ti mund të ma shërosh djalin” etj. Ky gabim që bëhet shpesh nga pacientët pasohet edhe me gabimin e mjekut, të cilët nuk i tregojnë të tjerëve, se ai është vetëm shkaktari i shërimit, por mundohen t'i bindin ata, se ai është shëruesi që pacientët të lidhen me shpresa tek ai dhe kështu të përfitojë prej tyre materialisht.

Pse u lut djaloshi që të shpëtojë, frikësohej nga vdekja apo nuk donte të vdiste shehid?

Ai deshi të mbetej gjallë për të realizuar qëllimin e tij **thirrjen** e popullit në rrugë të Allahut. Nuk ishte në pyetje frika apo urrejtja e rënies shehid. Sikur të frikësohej nuk do të shkonte prapë te mbreti. Ai nuk frikësohej, sepse duke u kthyer prapë tek mbreti ai ishte i bindur se atje nuk do ta pritnin me lule në duar e as me brohoritje, por me tortura dhe armiqësi.

28. Pse djaloshi prapë u kthye tek mbreti?

Logjika mbron faktin, se çdo njeri po të shpëtonte një herë nga duart e tiranit, i cili ishte vërtetuar praktikisht se ishte vrasës i pamëshirshëm dhe e kishte marrë seriozisht vrasjen e djaloshit mu ashtu si të paraardhësve të tij, atëherë duhet të ikte për të shpëtuar përndryshe vdekja ishte e sigurt. Ky është një realitet i pamohueshëm. Por djaloshi i tregimit tonë nuk veproji kështu, përkundrazi ai shkoi tek mbreti. Pse? A thua donte ta shkatërronte veten e tij me duart e veta? Cili ishte qëllimi dhe fshehtësia e gjithë kësaj pune?

Ai u kthye, sepse akoma nuk e kishte përfunduar mesazhin që kishte marrë përmbi supet e veta? E mesazhi duhet çuar në vend përmes realizimit të njëres nga këto tre mundësi: futjes në fe të mbretit, e nëse jo atëherë luftimin deri në vdekje të mbretit, ose deri në vrasjen e djaloshit. Pra, ai tani kishte hyrë në luftë dhe duhej çuar deri në fund ajo, nuk kishte më kthim mbrapa. Ai nuk kishte çfarë të humbte nga kjo luftë, edhe sikur të vritej, sepse po të vdiste do të shkonte tek Allahu dhe shpërblimi i Tij sa më shpejt që të ishte e mundur. Në anën tjetër djaloshi nuk frikësohej, sepse e dinte se çdo gjë është e caktuar nga Allahu, si jeta ashtu edhe vdekja.

I njëjti rast para djaloshit i kishte ndodhur edhe profetit të Allahut Musait, alejhi selam, i cili edhe pse ishte në armiqësi me Faraonin, Allahu pasi e bëri profet e urdhëroi që së bashku me vëllain e tij Harunin të shkonin tek armiku i tyre më i madh dhe tiran mizor, që ta ftonin në fe. Prej këtij rasti gjithashtu kuptohet, se fillimisht kjo dukej si shkatërrim i vetvetes, por megjithatë llogaritë e sakta vetëm Allahu është Ai që mund t'i bëjë, sepse Ai është Njohësi i së ardhmes,

kështu që Ai e dinte se ky kthim i Musait tek faraoni apo i djaloshit tek mbreti nuk ishte shkatërrim për ta, sepse Allahu është Ai që ua ndërron njerëzve mendjen ashtu siç do Ai, dhe kështu shpëtuan të tre, Musai me Harunin në kohën e tyre dhe djaloshi pas tyre.

29. Tiranët të keqen e tyre ia veshin të tjerëve:

Mbreti kur e pa djaloshin se ishte kthyer i gjallë dhe nuk kishte vdekur e kuptoi se kishte dështuar në planin e përgatitur me këshilltarët e tij. Ky dështim padyshim tregonte dobësinë e tyre para fuqisë së një djaloshi të vogël, i cili në fakt ishte i mbrojtur nga Allahu Fuqiplotë. Dështimi i planit të studiuar mirë i dha të kuptojë masën së gjerë, se mbreti ishte dështak i keq. Me t'i kuptuar këto pasoja mbreti pa hezitur i drejtoi një pyetje, e cila ishte e mbushur plot me prapamendime. Ai i tha: Çfarë ndodhi me shokët e tu? Nuk i tha çfarë ndodhi me ushtarët e mi, por gjithsesi dështimin e ushtrisë së vet donte t'ia linte djaloshit, duke krijuar bindjen, se të dështuarit ishin shokët e tu dhe jo njerëzit e mi. Këtë mënyrë të pyeturi do ta quanim ndryshe edhe ndryshim i roleve dhe i realitetit.

Djaloshi iu përgjigj duke u mjaftuar me fjalën: “Allahu më mjaftoi kundër tyre”, duke mos i treguar muskujt para mbretit e duke mos pretenduar, se ai ishte shkaktari i vdekjes së tyre e kështu të mund ta frikësonte mbretin, por i foli i nënshtruar ndaj Allahut, duke e pranuar mirësinë e Tij ndaj këtij robi të dobët. Kjo na mëson që besimtari edhe atëherë kur arrin diçka, qoftë pozitive, pasuri apo gjëra të tjera ai nuk duhet të tregohet mendjemadh dhe kështu të pretendojë se i ka arritur me

forcën e tij, mirëpo lëvdatat për këtë mirësi t'ia drejtojë vetëm Allahut të Lartësuar.

Sa dallim i madh mes këtij djali dhe Karunit të kohës së Musait, i cili edhe pse ishte pasaniku më i madh i kohës së vet ai prapë e mohonte t'ia kishte dhënë Allahu ato mirësi, por pretendonte se e ka fituar me zotësinë e vet, prandaj Allahu si dënim e urdhëroi tokën që ta gllabëronte së bashku me stolitë dhe shtëpinë e tij.⁴

Në kohën tonë këto mënyra hileqare i përdorin disa shtete të caktuara, të cilët shpesh dështimet e tyre ua veshin muslimanëve dhe kështu mundohen që çdo gabim, tollovi e të ngjashme me to përmes propagandës së tyre dhe mediave që

⁴ Tregimin e Karunit Allahu e përshkruan në Kuran me këto fjalë: “Me të vërtetë, Karuni ka qenë nga populli i Musait, por i shtypte ata. Ne i patëm dhënë atij aq thesare, saqë çelësat e tyre vështirë se do të mund t'i mbante një grup njerëzish të fuqishëm. Njerëzit e popullit të tij i thanë: “Mos u ngazëllez me pasurinë që ke, sepse Allahu nuk i do ata që ngazëllezhen! Por përpiku me atë që të ka dhënë Allahu të fitosh jetën e botës së ardhshme, duke mos harruar pjesën tënde në këtë botë. Bëju mirë të tjerëve, ashtu si të ka bërë mirë ty Allahu. Mos kërko ngatërresa në Tokë, sepse Allahu nuk i do ngatërrestarët.” Ai tha: “Kjo më është dhënë vetëm prej diturisë sime”. Vallë, a nuk e dinte ai, se Allahu kishte zhdukur para tij shumë breza, që kishin qenë më të fuqishëm dhe që kishin grumbulluar më shumë pasuri se ai? Por keqbesësit nuk do të pyeten për gjynahet e tyre. Kur ai dilte para popullit të vet me stolitë e tij, ata që lakmonin jetën e kësaj bote thanë: “Ah! Sikur të na ishte dhënë edhe neve si Karunit! Vërtet që ai është njeri me fat.” Ndërsa njerëzit e dijshtëm thoshin: “Të mjerët ju! Shpërblimi i Allahut është më i mirë për atë që beson dhe bën vepra të mira. Ai do t'u jepet vetëm të duruarve”. Ne bëmë që Karunin dhe shtëpinë e tij t'i gëlltiste toka dhe askush nuk arriti që ta mbronte nga dënimi i Allahut, madje as ai vetë nuk mund ta mbronte veten.” (Kasas, 76-82).

kanë në zotërim t'ua lënë fajin muslimanëve, qoftë si individë, qoftë si shoqëri.

Shpesh probleme të caktuara, të cilat mund t'i nxisë ndonjë nga muslimanët, qoftë edhe vetëm një individ injorant i përhapin dhe i stërmadhojnë shpesh, duke i ndjekur edhe me kamera të fshehta vetëm që t'i përhapin në popull dhe t'i bindin njerëzit, se ja kush janë destabilizuesit e gjendjes, shkaktarët e dështimit të planeve qeveritare. Bile këto gabime të individëve muslimanë injorantë ia veshin të tërë shoqërisë, duke i fajësuar në masë e shpesh i detyrojnë edhe bashkësitë dhe institucionet fetare që të kërkojnë falje, sikur ata ta kishin bërë atë gabim. Mundohen t'i vënë në pozitën e të dobët dhe të fajtorit, i cili duhet të rrijë kokulur për shkak të një asgjëje.

Në anën tjetër kur ndodhin skandale nga vetë ato shtete apo shoqëri dhe nga jomuslimanët, atëherë mundohen t'i heshtin maksimalisht këto probleme, i fshehin ato në maksimum, nëse do të ekzistonte mundësia të mos i përmendin, atëherë nuk i përmendin e nëse janë të detyruar t'i thonë i thjeshtësojnë ato, sikur të mos ishin asgjë, e shpeshherë i konsiderojnë si raste të izoluara pasojat e të cilit i mbart vetëm autori i atij krimi e jo një shoqëri e tërë.

Shpesh nëpër luftëra të caktuara disa komandantë dështojnë duke bërë krime lufte në emër të shtetit të vet. Kur pasi kuptohet dhe përhapet lajmi për këto krime ai dënohet nga shteti i vet me shkarkim nga detyra dhe me akuzën, se i ka bërë në kokë të vet ato veprime, apo i detyruar nga situatat e krijuara nga muslimanët e atij vendi. E gjitha kjo vetëm që faji dhe dështimi të mos i mbetet shtetit që i përket një udhëheqës i tillë.

Pas dështimit të parë mbreti nuk hoqi dorë nga idetë dhe planet e veta, por dha urdhër ta mbysin në det. Ai mendoi se ndodhia e lëkundjes së malit mund të ishte rastësi, apo se Zoti i djalit mund të kishte fuqi mbi malet, por jo edhe në det, apo se mendoi që edhe sikur të fundosej anija me ushtarët e tij brenda me këtë rast edhe djali do të mbytej, për arsyen se uji ishte i thellë dhe bregu ishte larg, aq larg sa nuk do të mund të notonte askush.

Allahu edhe në këtë rast e ndihmoi dhe e shpëtoi nga deti djaloshin, duke i mundësuar atij, që nga mesi i detit e deri në breg të ecte. Kështu ai shkoi prapë tek mbreti. Mbreti i bëri prapë të njëjtat pyetje dhe djaloshi i ktheu prapë të njëjtat përgjigje. Ai i tha se më mjafton Allahu kundër ushtarëve të tu.

30. Gjatë debateve dhe fjalimeve të tij djaloshi bënte davet:

Gjatë gjithë tregimit djali ju fliste njerëzve rreth besimit tek Allahu, sidomos rreth teuhidit uluhije- besimit se Allahu është Zoti i Vetëm, që e meriton adhurimin. Ai njerëzve që kërkonin shërim nga ai iu thoshte: “Unë nuk shëroj askënd, ai që shëron është Allahu”. Ai i tha këshilltarit: “Nëse beson tek Allahu, atëherë unë lutem që të shërojë”,- këshilltari i tha: “Zoti im dhe i yti është Allahu”. Ai u lut kundër ushtrisë: “O Allah, më ndihmo kundër tyre si të duash Ti”. Ai ju përgjigj mbretit dy herë: “Më mjaftoi Allahu kundër tyre”, gjithashtu e këshilloi mbretin: “Më mbyt me fjalën bismilah-në emër të Allahut, Zotit të djaloshit”.

Pra, që të gjitha këto raste tregojnë, se djaloshi gjithmonë bënte davet. Ai çdo situatë e shfrytëzonte për thirrje në fe, edhe atëherë kur ishte në rrezik, atëherë kur ishte në mal dhe në det dhe ishte kështu në rrezik për jetën. Bëri davet edhe para mbretit dhe parisë së tij, atëherë kur ata e gjykonin me vdekje për akuzat që i bënin.

Thirrësit në çdo kohë, por edhe në kohën tonë duhet ta kenë gjithmonë parasysh këtë çështje. Kjo për vetë faktin, se njeriu që ka si qëllim, cak dhe synim të jetës së tij një punë të caktuar, atëherë edhe duhet të sakrifikojë për të, ai duhet t’ia kushtojë jetën dhe duhet të flasë gjithmonë për të. Çdo moment dhe mundësi duhet ta shfrytëzojë për ta realizuar qëllimin e vet. Si dhe ky synim i madh jetësor t’i nxitë ata të jenë të palodhshëm, të sakrifikojnë shumë dhe të jenë ambicioz, sepse njerëzit që i konsiderojnë synimet e tyre të shenjta dhe i vlerësojnë, atëherë sakrifikojnë për ato dhe japin

çdo gjë të shtrenjtë. Ai që vepron kështu padyshim që do të ketë rezultate, ndryshe rezultati mungon, apo është i mangët.

31. Martirizimi dhe sakrifica për shkak të dobisë së thirrjes në rrugë të Allahut:

Mbreti pasi nuk mundi ta vriste djalin në asnjë mënyrë dhe i dështuan planet e veta, erdhi koha që djali të vepronte diçka, e cila do të ishte në dobi të thirrjes Islame. Ai e analizoi mirë situatën dhe e pa se mundësia më e mirë thujse e vetmja e mundur, për përhapjen e fesë ishte sakrifica edhe me trupin dhe jetën e vet.

Planet ishin shumë të qëlluara dhe të mirë-llogaritura. Tërë çështja ishte frymëzim hyjnor nga Krijuesi Fuqiplotë. Djali e kuptoi, se nëse nuk e sakrifikonte veten, atëherë mbreti do të vazhdonte në kërkimin e rrugëve për ta vrarë e nëse nuk do të arrinte kurrë ta bënte një gjë të tillë, atëherë më e pakta që do të bënte ishte se do ta burgoste, që të mos kishte kontakte me popullin.

Nisur nga fakti se djali ia kishte kushtuar jetën e vet thirrjes në fe, qëllimet e tij ishin më të rëndësishëm se jeta, atëherë ai ishte i gatshëm që të sakrifikojë për këto qëllime të larta, që ai kishte. Jo se e dinte fshehtësinë e Zotit, se çfarë rezultate mund të sillte kjo mënyrë e vdekje, sepse gajbin-gjërat që do të ndodhin në të ardhmen i di vetëm Allahu, por këtu pati vend inspirimi i Zotit dhe analiza e mirë e situatës që bëri djali, prandaj edhe vendosi ashtu.

Kur filluan negociatat me Mbretin djali kërkoi kushte përmes të cilave ai do të pranonte të vdiste. Mbreti për të arritur qëllimit të tij nuk hezitoi aspak, bile as nuk i llogariti pasojat që mund t'i sillte kjo ngjarje.

Aty thuhet se djaloshi ishte ai që i tregoi se si ta vriste, pra, ai ishte shkaktari i martirizimit të vetvetes. Kjo gjë ishte një lloj lajmërimi indirekt nga djaloshi, që i bënte popullit, se unë jam në rrugë të drejtë, sepse për këtë gjë jam në gjendje edhe ta flijoj vetveten. Gjithashtu ai u dha të kuptonin, se për të realizuar synimin e vet tek ata, pra për t'iu bindur në atë që them, unë jam në gjendje edhe të sakrifikoj jetën dhe nuk e kam aspak dert. Ndërsa në anën tjetër djali sikur përmes kësaj thirrje të synonte arritjen e pushtetit, mbretërimit etj., atëherë nuk do të vdiste për këto plane, sepse një vdekje e tillë nuk do t'i shërbente qëllimeve që ai kishte planifikuar.

32. Çdo tirani i vjen dita në këtë botë apo në tjetrën, që të dëgjojë dhe të ketë nevojë për muslimanët që i ka kundërshtuar, por kjo ndodh vetëm atëherë kur t'i humbin shpresat nga çdo mundësi e tyre:

Djali tha:

“Ti kurrësi nuk mund të më mbysësh përveç nëse vepron si të urdhëroj unë. Mbreti e priti me shumë dëshirë këtë vendim të djaloshit dhe kërkoi menjëherë t'i tregojë se si. Djaloshi i tha: mblidhi njerëzit në një vend të hapur, kurse mua më lidh pas trupit të një hurme, pastaj merr harkun tim dhe një shigjetë prej atyre të miave. Vendose shigjetën në hark dhe bërtit fjalën: Bismilah-në emër të Allahut-Zotit të djaloshit. Nëse i përmbahesh këshillës sime do të mund të më vrasësh ndryshe jo. Mbreti edhe ashtu veproi”.

Një kërkesë e tillë është e ngjashme me atë të profetit të Allahut, Musait, alejhi selam, i cili i pati kërkuar Faraonit, që t'i mblidhte njerëzit në një vend të gjerë dhe aty t'i sfidonte magjistarët e tij, ku përmes kësaj mënyre, e cila ishte më e mira e mundshme në atë kohë ai vërtetoi saktësinë e besimit që predikonte dhe fuqinë e Zotit për të Cilin i fton njerëzit t'i binden.

Si Musai ashtu edhe djaloshi me të vërtetë ishin në pozita të rrezikshme, ku ishte e vështirë për të fituar dhe për t'ia arritur qëllimit të tyre, por ata me bindjen e fortë që kishin tek

Allahu iu futën këtyre telasheve, e dinin se ajo që po bënin e bënin për Allahun dhe jo për vete, prandaj ishin të bindur se Zoti nuk do t'i nënçmonte, duke ua marrë fytyrën dhe duke i lënë pa ndihmë.

Nga kjo pjesë e hadithit veçojmë duke përmendur këto dobi:

- Djaloshi përmes kësaj kërkesë fillimisht tregoi para këtij tirani dhe bashkëpunëtorëve të tij krenarinë e Islamit dhe të muslimanëve, krenari të cilën askush nuk mund t'ua marrë sado potenciale të mundohen që të harxhojnë për të. Fundi u takon të drejtëve, besimtarëve pa marrë parasysh sa të dobët janë ato, e a kishte njeri më të dobët se ky djalë, i vetëm, i ri, pa njohuri, i pa pjekur në moshë... etj., dobësi këto që janë të pakrahasueshme. Krenaria ishte në kulmin e saj, sepse djaloshi nuk i tha: “Nuk mund të më vrasësh derisa të veprësh si të tregoj unë”, apo: “derisa të veprësh si të them unë” e të ngjashme me to, por tha: “Derisa nuk vepron si të urdhëroj unë”, pra ishte duke e urdhëruar, nuk ishte duke kërkuar e as duke iu lutur. Kishin shkuar ditët e mendjemadhësisë për zullumqarin dhe ato të nënçmimit për krenarinë. Ishte koha që secili të merrte pozitën e merituar.

- Këtij tirani deri atë ditë askush nuk e kishte urdhëruar për asgjë, e ky ishte rasti më i rëndë për të dhe për të gjithë mbretërimin e tij, sepse po detyrohej ta dëgjonte dhe të kryente urdhrin e një fëmije, i cili edhe për nga mosha ishte i ri, por në anën tjetër e që ishte ëshë më e rëndësishmja ai ishte armiku i tij. Fillimisht mbreti u dëshpërua që nuk mundi ta vriste, a pastaj ai u detyrua edhe ta respektonte dhe t'i bindej urdhrin të tij, kjo a nuk ishte vdekje për së gjalli!?... Deri atë ditë askush, e as vetë Mbreti, nuk e kishte marrë me mend, që dikush mund ta urdhërojë Mbretin, aq më tepër një armik i tij, por ja që ndodhi.

- Tani ishin ndërruar rolet, ai që urdhëronte ishte muslimani, ndërsa ai që bindej ishte qafiri. Kështu ndodh gjithmonë pa marrë parasysh kush është i pari dhe i dyti, si i kanë emrat, çfarë pozite kanë e ku jetojnë. Asgjë nuk ndikon për këtë ndryshim rolesh, për këtë epërsi të sigurt ndaj tjetrit, përveçse duhet plotësuar një kusht e ai është, se duhet me qenë musliman.

- Mbreti e pranoi se ishte i dobët para këtij djaloshi përmes interesimit maksimal që tregoi ndaj tij kur ia tha këto fjalë. Menjëherë heshti dhe kërkoi nga djali ta urdhëronte çfarë të dëshirojë duke mos i interesuar më pozita apo kushtet vetëm donte t'ia arrinte qëllimit, sepse e pa që nuk mund të bëjë dot asgjë dhe për çdo minutë që vonohej ishte humbje për të e gjithmonë e më shumë dilte në shesh paaftësia e tij para këtij djaloshi të dobët, por që ishte kapur fort pas litarit të Gjithëfuqishmit, të Cilin nuk e mposht asgjë, i Lartësuar qoftë Ai!

- Djali filloi ta urdhëronte për çdo imtësi, duke treguar kështu krenarinë e tij dhe duke i dhënë të kuptojë, se mbreti nuk ka asgjë në dorë. E urdhëroi edhe për detajet më të imta, të cilat natyrisht janë të njohura dhe kushdo i di. Mbretit i tha ta lidhte pas trupit të hurmës, të merrte një shigjetë nga ato të djalit dhe ta vendoste në harkun e djalit, pastaj të gjuante drejt djalit duke thënë fjalën: “Bismilah-në emër të Allahut Zotit të djaloshit”.

Pra, çdo gjë ishte e djaloshit asgjë e mbretit përmes së cilës i dha të kuptojë, se ai nuk ka asgjë në dorë, as edhe mënyrën e gjuajtjes, por edhe atë ta mësoj unë, duke të urdhëruar se si të veprësh.

- Djali e urdhëroi tubimin e njerëzve, me qëllim që ata ta shihnin të vërtetën dhe ta kuptonin se Zoti ishte Ai që e merr jetën dhe e jep atë. Kështu kërkoi sepse po të mos tubohej

populli ndoshta mbreti do ta vriste djalin me kushtet e kërkuara, por pas vrasjes së djaloshit pasi nuk e kishte parë askush kishte për ta ndryshuar tregimin, duke e ndërruar realitetin e tij, pra duke e përhapur atë në popull ashtu si i leverdiste atij. Edhe sot po në këtë mënyrë veprohet nëpër botë, ku shumë zullumqarë e ndërrojnë realitetin në interes të tyre, duke i shndërruar njerëzit e mirë në të këqij, duke i akuzuar besimtarët e sidomos thirrësit në fe, si njerëz terroristë, njerëz që manipulojnë me fëmijët duke ua imponuar fenë, mbulesën etj., ndërsa nga ana tjetër ata vetë janë të këqijtë, janë ata që manipulojnë me të tjerët, që i mësojnë fëmijët si ta përdorin drogën, si të bëjnë amoralitet, si të vjedhin etj., dhe askush nuk i quan manipulues, mirëpo ata shpërblehen dhe nderohen si njerëz që punojnë për popullin dhe i bëjnë heronj të së ardhmes. Ka të atillë që u vihen prangat për shkak se u mëson të tjerëve fenë, i mëson për Allahun dhe i ndihmon me çdo gjë, por prapë manipulohet populli duke i bindur se ai është i keqi, ndërsa në anën tjetër në media dalin haptas njerëz që pranojnë se kanë bërë krime, kanë vrarë, dalin nëpër parlamente duke pohuar, se kanë ndodhur gjëra të tilla, por prapë lëvizin të lirë, askush nuk ju bën keq, përkundrazi kërkohet që shtëpitë e tyre të ruhen nga shteti, sepse janë të rrezikuara. Pse janë të rrezikuara? Sepse kanë bërë krime. Pse të ruhen, apo sepse janë vrasës. Kështu ndodh, ky është ndërrim i realitetit dhe hipokrizi, ky është mashtrim dhe manipulim i masës duke shfrytëzuar mjetet e informimit dhe çdo potencial të mundshëm për ta bindur popullin ashtu si i leverdis vetëm atyre. Akuzohen të mirët se po paguhën nga jashtë përse praktikojnë fenë dhe thërrasin në fe, edhe pse të gjithë e dinë se kjo nuk është e vërtetë dhe kurrë nuk kanë mundur të sjellin fakte. Nga ana tjetër të gjithë dyshojnë për prejardhjen e pasurisë së shumë njerëzve tiranë, të shumë partive politike, por megjithatë heshtet gjithmonë, kurrë nuk flitet për to e as që guxohet të hetohet

rreth tyre, edhe pse nuk pushojnë kurrë së thëni, se po jetojmë në kohën e demokracisë, transparencës dhe të barazisë.

Pra, këto manipulime janë të trashëguara që në kohët e lashta dhe asgjë nuk është e re përpos formave dhe paraqitjeve të tyre. Tiranët nuk i kanë ndryshuar rregullat e tyre të lojës, që nga kohët e lashta. Ajo që ka ndryshuar është vetëm pamja e jashtme, kurse inteligjenca, civilizimi dhe psikika kanë mbetur po njësoj.

- Mbreti pranoi çdo kusht të djaloshit dhe këtë e bëri sepse e pa veten se ishte i paaftë para tij, dhe në anën tjetër shihte, se jetesa e djaloshit po i shkaktonte vetëm probleme të cilave nuk mund t'u jepte zgjidhje. Prandaj nga dëshira për pushtet nuk i shqyrtoi pasojat e këtij rasti, edhe pse ato ndodhën mu në të kundërtën e asaj se si e mendonte mbreti.

33. Nëse Allahu nuk do që të ndodhë diçka atëherë planet e qafirëve janë të pavlerë:

I tërë ky tregim që përmendëm deri tani në mënyrë të qartë dhe të imtësishme e vërteton këtë pikë, pra, faktin se Allahu nëse do që të ndodhë diçka, atëherë i prish planet e qafirëve dhe realizon planet e Veta.

Nëse ndalemi për ta analizuar tregimin nga fillimi deri në fund shohim se qafirët deshën që këtë djalë ta bënin mjet përmes të cilit t'i devijonin njerëzit, ta bënin mjet që rrënjos kufirin, që ju shërben qafirëve dhe ua vazhdon jetëgjatësinë në fronin e tiranisë, e zgjodhën atë si njeriun e tyre, që të jetë përfaqësues i mbretit kundër çdokujt, përmes të cilit donin ta

mashttronin popullin. Mirëpo me gjithë këto plane e dëshira Allahu deshi për këtë djalë diçka krejt tjetër nga ata, deshi për të diçka shumë më të mirë dhe më të dobishme për të gjithë ata. Pra i Lartësuari ua prishi ëndrrat dhe në vend që ta bënin njeri të shirkut e të mashtimit Allahu e bëri njeri të besimit dhe të udhëzimit. Përmes tij deshën ta forcojnë pushtetin, por Allahu deshi që ai të ishte shkaktar për shkatërrimin e frontit të tyre. Allahu ishte Ai që i vetëm ua prishi planet dhe i mendi, por ajo që është më e rëndësishme është fakti se Ai i luftoi me armët e tyre, e ky është kulmi i habisë së këtij rasti.

Kjo ndodhi duhet ta bindë çdo besimtar, se armiqtë e Zotit sado që të mundohen ta luftojnë fenë, të bëjnë plane dhe të përgatisin njerëzit e tyre për ta luftuar fenë, ata prapë se prapë nuk do të triumfojnë, përkundrazi triumfi do t'i përkasë fesë së Zotit dhe Ai do t'ua prishë të gjitha planet, duke i luftuar shpesh dhe me armët e tyre, duke e shndërruar atë armë në dobi të fesë.

Allahu i Lartësuar thotë në Kuran:

“وَمَكْرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ”

“Dhe ata i përgatitën një kurth, por edhe Allahu u përgatiti kurth, se Allahu është strategu më i mirë.” (Ali Imran, 54).

“وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعَلَّمَ اللَّهُ مَكْرَهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرَهُمْ لَيَرْوُلَ مِنْهُ الْجِبَالُ”

“Ata kurdisin dredhitë e tyre, por Allahu i di dredhitë e tyre. Edhe sikur prej dredhivë të tyre të shembeshin malet, ata nuk do t'ia dalin mbanë.” (Ibrahim, 46).

Mbreti nuk ishte aspak i vetëdijshëm, se pasimi i këshillave të djaloshit do t'i kushtonte shtrenjtë, sidomos i përmendjes së fjalës: “Në emër të Allahut, Zotit të djaloshit”, ku si shkak i kësaj injorance ai e tha dhe djali vdiq. Por me të dëgjuar njerëzit këtë fjalë nga goja e mbretit të gjithë u vërtetuan, se mbreti kishte një Zot, gjithashtu u bindën se ai që ia mori shpirtin djalit ishte Allahu e jo Mbreti, sepse sikur të ishte ky i fundit, atëherë ai do ta vriste që në herët e kaluara e nuk do ta priste këtë ditë, këtë mënyrë dhe me këto fjalë që nuk ishin aspak në favor të mbretit. Populli me të dëgjuar këtë fjalë nga goja e mbretit të gjithë filluan të bërtasin se Allahu është i Vetmi Zot që meriton adhurim. Kështu djaloshi me ndihmën e Allahut arriti që të ishte shkaktarë i udhëzimit të popullit edhe pas vdekjes së tij dhe këtu u vërtetua plani strategjik i tij dhe fakti se besimtari duhet të sakrifikojë për hir të Allahut.

Këtu do të zgjerohesha pak tek fakti pse pranoi mbreti që ta vriste djalin në këtë mënyrë, edhe pse ai e shqiptoi aq lehtë fjalën: “Bismilah-në emër të Allahut Zotit të djaloshit”, a thua tek ai ishte në pyetje vetëm marrëzia dhe shkurt-pamësia, apo kishte edhe shkaqe të tjera. Kjo çështje qëndron si në vijim:

Mbreti me të vërtetë ishte naiv dhe injorant, sepse sikur të ishte i mençur do t'i bindej Allahut, sidomos pas gjithë atyre fakteve të gjalla, që i shikoi te djaloshi. Por megjithatë ai nuk ishte edhe aq naiv, sa naiviteti i tij të arrinte shkallën që të konsiderohej i çmendur, sepse po të ishte i tillë atëherë nuk do të ishte në gjendje të udhëhiqte një shtet. Mendoj se përveç naivitetit të tij të madh që ai kishte, i cili zë vendin kryesor, në këtë rast ai pati edhe dy shkaqe të tjera që ndikuan për zbatimin e këtij urdhri të djaloshit.

a- Mbreti e kishte humbur çdo shpresë për fitore kundër djaloshit dhe e ndiente veten të humbur, dhe ai që e ka humbur luftën është në gjendje të sakrifikojë çdo gjë vetëm që të mbetet gjallë, qoftë ajo gjëja më e shtrenjtë për të. Në këtë rast mbreti e kuptoi se nuk kishte rrugëdalje tjetër pos kësaj të vetmes. Ky ishte shkaku që e detyronte të pranonte kushtin e vrasjes.

b- Ai nga shtypja dhe dhuna që kishte ushtruar në popull gjatë viteve që kishin kaluar mendoi se edhe në këtë çast pasi ta vriste djalin nuk do të mund t'i besonin populli djaloshit, sepse do të frikësoheshin nga mbreti dhe duhej të mbijetonin. E mendoi këtë gjë duke u bazuar në provat e tij më të hershme, ku me njerëzit lozte si të donte, duke mos guxuar askush ta kundërshtonte nga frika. Ai i gjori nuk e dinte se në këtë rast besimtarët do t'i forcojë Allahu, duke ua mundësuar ta shprehin besimin e tyre haptas pa u frikësuar nga askush, edhe pse kjo do t'u kushtonte me jetë. Allahu e di më së miri!

34. Zullumqarët për interesat e tyre personale janë në gjendje të shkatërrojnë popuj të tërë, bile edhe popujt e tyre:

Në tregim përmendet:

“Mbreti veproi ashtu, i mbledhi njerëzit në një vend të hapur, e lidhi pas hurme dhe mori shigjetën e harkun e tij, dhe bërtiti: Bismilah-në emër të Allahut- Zotit të djaloshit. E gjuajti mbreti dhe e qëlloi me shigjetë mes veshit dhe syrit. Djaloshi e vendosi dorën në vendin e plagës dhe vdiq. Njerëzit kur e panë këtë ndodhi të gjithë bërtitën: besuam në Zotin e djaloshit, besuam në Zotin e djaloshit, besuam në

Zotin e djaloshit. Njerëzit e mbretit erdhën tek ai dhe i thanë: Ajo për të cilën frikësoheshe se mund të ndodhë me të vërtetë ndodhi, pra, njerëzit besuan. Atëherë mbreti urdhëroi të hapeshin hendeqe të mëdha dhe në aty të ndiznin një zjarr të paparë dhe të hidheshin me forcë të gjithë ata që kishin besuar dhe nuk dëshironin të ktheheshin nga feja e tyre”.

Ndërsa në transmetimin e Tirmidhiut përmendet se ata i thanë: “Hidhëroheshe pse të kundërshtoni vetëm tre vetë, kurse tani ka besuar i tërë populli”.

Shkatërrimi i popujve për interesa personale nga udhëheqësit zullumqarë vërehet mjaft qartë në tregimin tonë. Ajo është vërtetuar edhe në raste të tjera nga historia e njerëzimit dhe vazhdon të vërtetohet sot e kësaj dite nga tiranë të ndryshëm. Këta zullumqarë sapo shohin rrezikun që po u kanoset atyre personalisht dhe pushtetit që zotërojnë menjëherë e tregojnë pashpirtësinë e tyre, duke keqtrajtuar këdo që mundën vetëm të mbesin në pushtet. Atyre nuk ju intereson aspak, se urdhrat e tyre e mund të ishin fatkeqësi, që nuk i fshin pluhuri i harresës e as nuk mund t’i anashkalojë historia. Këta tiranë si të kohëve të lashta ashtu edhe të “moderuarit” e kohës sonë kanë shkatërruar popuj të tërë, duke vrarë me qindra, mijëra dhe miliona njerëz vetëm për interesat e tyre të ngushta private. Atyre nuk u është dhimbsur, as edhe populli i vet, e shpesh as familja e fëmijët, kur ka qenë në pyetje vetja e tyre dhe kënaqësitë e kësaj bote.

Historia është e mbushur me fatkeqësi të tilla, që tregojnë papjekurinë dhe jo-humanizmin e shumë udhëheqësve. Vlen të përmendet dinastia e faraonëve, ku disa prej tyre e shkatërruan popullin e Bijve të Izraelit, të cilët kishin pasur fatin që në kohën e Jusufit të vinin në Egjipt. Ata shfrytëzoheshin maksimalisht dhe nuk kishin të drejta as sa të

qenve endacakë. Vriteshin dhe masakroheshin pa mëshirë meshkujt e tyre, kurse femrat shfrytëzoheshin për çdo gjë pa kurrfarë përjashtimi. Kështu vazhduan derisa Allahu e dërgoi profetin e Tij Musain, alejhi selam, i cili së bashku me vëllain e tij Harunin, alejhi selam, e nxorën këtë popull nga robëria duke u bërë edhe shkaktarë për mbytjen e faraonit në det.

Sa mbretër të tjerë nga perandori të ndryshme kanë mbytur ushtarët e vet për teka personale, kanë shkatërruar popuj vetëm për të bërë emër dhe para. Ka pasur të atillë që nga frika e rrëzimit nga pushteti kanë vrarë vëllanë, gruan apo edhe djalin. Në shekullin e kaluar për çmenduri personale udhëheqës shtetesh të caktuara u bënë shkaktarë për vrasjen e më shumë se pesëdhjetë milion njerëzve, ku pasojat e atyre luftërave akoma edhe sot e kësaj dite i vuan populli. Udhëheqësit e atyre kohëve, nëse natën shihnin ndonjë ëndërr, apo u çonte shejtani në mendje ndonjë prapësi, për t'i realizuar ato gjëra nesër ishin në gjendje të nisin luftë me shtete të tjera, duke mos pasur dert kush do të vritej.

Pati nga ata zullumqarë që e shfrytëzuan popullin e tyre, si laborator dhe vend provash tek i cili të tjerët ose ai vetë mund të bënin prova, se si funksionon shteti pa fe, apo shteti me ide komuniste dhe kooperativa. E nëse kundërshtojë nga dikush, atëherë vritej pa mëshirë, duke u konsideruar edhe armik i përparimit dhe i zhvillimit të vendit.

Ndërsa në kohët më moderne, kohët e fundit, ato të demokracisë dhe lirisë së çdo gjëje, çdo ideje dhe bindje, po edhe në këtë kohë ekzistojnë zullumqarë të atillë, që në emër të demokracisë, çlirimit, zhvillimit, sigurisë nga ideologji apo armë të caktuara... etj., kanë qenë shkaktarë për vdekjen e qindra-mijëra njerëzve të pafajshëm dhe akoma pa përfunduar luftërat nëpër ato vende është kuptuar fakti se nismëtarët e

atyre luftërave kanë qenë vetë ata, ata kanë qenë fajtorë dhe nuk kanë pasur të drejtë për nisjen e atyre betejave. Por stili i tyre i ri i mëson që të kërkojnë falje sa për ta larë gojën, duke menduar se ashtu mundet edhe të shfajësohet, duke u harruar vrasjet, torturat dhe çmendjen e njerëzve nga të dy palët, si dhe telashet e tjera që kanë ndodhur për shkak të shkurt-pamësisë apo interesave personale të këtyre tiranëve.

Nga e tërë kjo përmbledhje e ngjarjeve të tilla përgjatë historisë arrijmë në përfundimin, se rasti i këtij mbreti në tregimin tonë nuk është rast i vetëm dhe ai nuk duhet të na habitë aspak, sepse tek njerëzit e pafe çdo gjë është e mundur, dhe prej tyre pritet gjithçka prandaj nuk duhet të habitemi.

35. Allahu ka mëshirë për besimtarët dhe kurrsesi nuk ua humb mundimin, i forcon ata në çastet më vendimtare:

Në tregim përmendet:

“Kështu hodhën në zjarr shumë njerëz derisa i erdhi radha të hidhej edhe një gruaje që kishte në gji foshnjën e saj të vogël. Ajo edhe pse ishte besimtare dhe nuk frikësohej për vete e kaploi mëshira për fëmijën e saj, ku si pasojë e saj filloi të frikësohej dhe të ndalej nga afrimi tek hendeku për t’u hedhur në të. Fëmija kur e vërejti këtë gjë, Allahu ia mundësoi të flasë dhe i tha nënës së vet: Oj nënë, duro dhe hidhu në zjarr, sepse ti je në të vërtetë-hak. Kështu edhe ajo grua u dogj bashkë me besimtarët e tjerë.”

Në këtë tregim shihet qartë ndihma e Zotit dhënë robërve të Tij, duke i forcuar ata dhe duke ua shtuar sabrin, që të përqendrohen në besimin e tyre, duke pranuar kështu të hidhen në zjarr, por kurrësi të mos lëkunden nga feja që kishin përqafuar.

Tregimi na mëson se Zoti nuk i tradhton e as nuk i lë në baltë të dashurit e Tij, përkundrazi Ai i ndihmon ata gjithmonë, e sidomos në çështjet vendimtare.

Ky realitet vërehet edhe sot e kësaj dite, ku shohim besimtarë nëpër vende të ndryshme të botës, të cilëve edhe pse u kanosen shumë rreziqe për shkak të fesë së tyre ata prapë se prapë forcohen dhe qëndrojnë në fe pa u luhatur, bile pa u shkuar as edhe mendja të luhaten nga ajo. Me gjithë telashet, luftërat, varfëritë... etj., të cilat po përjetojnë shumë muslimanë ata prapë mbeten në fenë e tyre pa kërkuar ta ndryshojnë atë, apo të dezertojnë prej saj.

Ky realitet është i kundërt me atë që po ndodh me njerëzit e feve të tjera, të cilët me gjithë rehatinë dhe komoditetin që mund të kenë kur janë në fenë e tyre ata shpesh nuk përqendrohen e as forcohen në të, por largohen prej saj, duke pranuar Fenë Islame, edhe pse janë të vetëdijshëm, se pranimi i Islamit nëpër ato vende mund të jetë shkak për prishjen e rehatisë së tyre. Allahu i forcon besimtarët pa marrë parasysh telashet në të cilat janë ata dhe i lëkund qafirët nga besimi i tyre pa marrë parasysh rehatinë, të cilën mund ta kenë në të.

Të gjithë besimtarët e tregimit tonë Zoti i forcoi aq bindshëm me besim, sa askush prej tyre nuk hezitoi të hidhej në zjarr. Ky realitet na habit shumë për faktin se ata ishin njerëz të rinj në fe dhe jetuan me Islamin vetëm pak orë, apo

ditë të caktuara, por megjithatë Allahu nuk i poshtëron robërit e Vet.

Përmendja e gruas në fund të hadithit është argumenti më i qartë për këtë pikë rreth së cilës jemi duke folur. Pra, Allahu e dinte se ajo është besimtare e singërtë dhe nuk donte të zmbrespëj nga mosbindja ndaj Zotit, por diçka e tillë ndodhte për arsye se ajo ishte nënë dhe e kishte përfshirë mëshira për foshnjën e saj, ku si rrjedhojë edhe nuk pati guxim të vendoste të vdiste së bashku me fëmijën. Allahu duke njohur thellësinë e zemrës së saj dhe në anën tjetër duke e ditur se njeriu është i krijuar si krijesë e dobët, atëherë ndërhyri me mëshirën e Tij, duke e forcuar ashtu si nuk do t'ia merrte mendja askujt.

Allahu iu mundësoi të fliste foshnjës së vogël, e cila nuk e kishte aspak moshën që të fliste në ato çaste. Me ndodhinë e këtij rasti, si nëna ashtu edhe besimtarët e tjerë që ishin akoma gjallë u forcuan bindshëm, se gjithsesi duhet të vdisnin duke mos pasur vend në zemrën e askujt asnjë arsye e mundshme. Pra, ndihma e Zotit vjen në forma të ndryshme, ashtu si dëshiron Ai dhe si di më mirë Ai, prandaj në këtë rast i ndihmoi ata përmes një mënyre, që nuk do t'i shkonte ndërmend askujt. Përmes foshnjës së vogël.

Nga të folurit e këtij fëmije ne kuptojmë se njerëzit që janë kapur pas fesë së vërtetë dhe që i janë nënshtruar Allahut, Ai do t'i forcojë dhe do t'i ndihmojë përmes mënyrave nga më të ndryshmet, të cilat shpeshherë janë edhe të pakapshme për logjikën, janë jashtë çdo mundësie ndikimi nga të tjerët dhe ato vijnë nga nuk e pret askush dhe prej kujt nuk e pret askush.

Subhanallah-Allahu goftë i lartësuar, është për t'u habitur, se e tërë kjo histori fillon me fëmijë dhe përfundon me ta. Allahu në këtë tregim i fut në rolet kryesore dy fëmijë, të cilët do të jenë shkaktarë për ecurinë e ngjarjeve, ashtu si do Fuqiploti. Fëmija i parë është djaloshi i tregimit, të cilin Allahu e dërgoi për ta udhëzuar tërë atë popull dhe për ta shkatërruar atë mbretëri. Ndërsa fëmija i dytë është ai i fundit të tregimit, i cili me moshën e tij prej disa muajsh ishte shkaktari përmes të cilit Zoti i forcoi muslimanët në fenë e tyre. Pra, djaloshi i parë i udhëzoi njerëzit dhe luftoi kufrin, kurse ky i fundit i forcoi këta besimtarë, që të mos lëkundeshin nga mësimet e mësuesit të tyre.

I tërë tregimi nis dhe përfundon me fëmijë përmes të cilëve Allahu tregon Fuqinë e Vet, se Ai kur do shkatërrimin e qafirëve dhe të tiranëve pa marrë parasysh se sa janë të fortë ata, Ai e bën edhe përmes vetëm një apo dy fëmijëve pa pasur nevojë për dërgimin e ushtrive të tëra. E ushtria e Allahut është e fortë pa marrë parasysh numrin, moshën apo përgatitjen e tyre, mjafton të jesh ushtar i Zotit.

36. Fundi dhe fitorja e vërtetë iu takojnë besimtarëve:

Allahu me të vërtetë i ndihmon besimtarët. Kjo bindje është pjesë e fesë sonë pa të cilën njeriu akuzohet në fe. Mirëpo ndihma e Tij është në forma të ndryshme, ashtu siç e sheh të arsyeshme Ai, jo si mendojnë njerëzit. Për fat të keq njerëzit mendojnë se ndihmë konsiderohet vetëm të vritet armiku dhe ti të jetosh më shumë se ai. Ndërsa në Islam fitorja nuk kuptohet vetëm në këtë mënyrë. Fitorja e vërtetë është arritja e kënaqësisë së Allahut dhe futja në xhenet duke

mos qenë e rëndësishme se kush jeton më gjatë apo kush vdes i pari.

Bazuar në këtë rregull vijmë në konkluzionin, se edhe në tregimin tonë Allahu i ndihmoi besimtarët. Lind pyetja: Si i ndihmoi kur ata që të gjithë vdiqën dhe besimi iu kushtoi me kokë të gjithëve pa përjashtim?

Siç thamë më sipër fitore e vërtetë është nënshtrimi ndaj Allahut pa marrë parasysh cili jeton apo vdes. Në tregim Allahu i forcoi besimtarët në çastet e vdekjes, duke na dhënë të kuptojmë, se ata përmes kësaj vdekje e fituan Xhenetin, ngaqë nuk po vdisnin për tjetër gjë përveç se për fenë që ata po ndiqnin.

Allahu i ndihmoi duke i marrë sa më shpejt tek Vetja e Vet, pra, duke i dërguar në Xhenet, duke mos i lënë të vuanin më tepër në këtë botë, e cila është plot me telashe. Vdekja e besimtarëve do të thotë se shkuan tek Allahu për t'u kënaqur, kurse jetesa e qafirëve do të thotë, se Allahu i la akoma që të mbusheshin me mëkate, që pastaj t'i dënojë më shumë në atë botë për krimet e tyre.

Prandaj askush nuk duhet të mendojë, se i tërë ky mund i djaloshit, tërë ato keqtrajtime dhe tortura, për çfarë përfundimi? Për asgjë. Që të gjithë vdiqën duke mos mbetur asnjë musliman. Askush të mos mendojë se besimi i tyre në vend që t'u krijonte rehati ai iu kushtoi me jetë. Të gjitha këto bindje janë të gabuara, ngaqë besimtarët arritën fitoren e vërtetë, pra Xhenetin, duke shpëtuar kështu nga dënimi dhe duke mos qenë me rëndësi tek Allahu jeta e kësaj bote, sepse çdo vonim në të i këtyre besimtarëve do të ishte vonim nga kënaqësitë e Parajsës. Për ta ishte fitore, sepse ishin krijuar për ta adhuruar Allahun dhe ashtu vepruan. Djaloshi ishte

dërguar si thirrës për t'iu bindur Allahut dhe ashtu vepruan iu bindën deri në vdekje, prandaj kjo është fshehtësia e fitores. Allahu për dëshmorët nga radhët e besimtarëve thotë:

(وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ)

“Kurrresi mos i quani të vdekur ata që janë vrarë në rrugën e Allahut. Jo, janë të gjallë, duke u ushqyer te Zoti i tyre. Janë të gëzuar për çfarë u ka dhënë Allahu nga dhuntitë e Tij.”
(Ali Imran, 169).

Qafirët i la të jetonin, që të mbusheshin me mëkate edhe më tepër nga njëra anë dhe nga ana tjetër për shkak se te Zoti kjo botë nuk ka vlerë, as sa një krah mushkonje, prandaj edhe Ai iu jep prej asaj edhe qafirëve. Kështu në këtë rast deshi që t'i lërë qafirët e t'i marrë besimtarët. E padyshim se çdo vepër që bën Allahu ajo është më e arsyeshme dhe tek ajo ka urtësi të panumërta.

37. Askush të mos habitet me arritjet e qafirëve pa marrë parasysh se çfarë janë ato:

Qafirët kanë arritur të fluturojnë, të shkojnë deri në hënë, të ndërtojnë gjëra të ndryshme, teknologji, makineri etj., por megjithatë besimtari nuk duhet të habitet me ta, as të mashtrohet me zbulimet apo teknologjinë që ata zotërojnë, jo se ajo nuk është e mirë, apo nuk është e kërkuar për besimtarët, por ajo për këta besimtarë nuk duhet të bëhet shkak të devijojnë nga rruga e Zotit. Ky realitet është i

pranishëm tek qafirët, të cilët me gjithë këto arritje atyre i mungon çështja kryesore dhe më e rëndësishme. Ajo është besimi dhe nënshtrimi ndaj Atij, që e meriton nënshtrimin-Allahut Fuqiplotë, i Cili i ka krijuar për këtë shkak. Qafirëve ju mungon gjëja kryesore besimi, prandaj asgjë nuk do t'u bëjë dobi në Ditën e Llogarisë, askush nuk do t'i arsyetojë dhe asnjë punë nuk mund t'i shpëtojë nga dënimi pasi thelbi i punëve i mungon e ai është imani.

Allahu e këshillon të Dërguarin e Tij, sal-lallahu alejhi ue selem, me këto fjalë:

لَا يَغُرُّكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ * مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ

“Ti (o Muhamed) mos u mashtro nga bredhja e jobesimtarëve nëpër botë! Kjo mirëqenie është e shkurtër; pastaj, strehimi i tyre është Xhehenemi. Eh, sa shtrat i keq është ai vend! (Ali Imran, 196-197)

Kjo këshillë dhe lajm i Allahut drejtuar Profetit të Tij është mësim për çdo besimtar, që të mos habitet me bredhjet, lëvdatat, arritjet e qafirëve, ngaqë ata sado që të mundohen ta fusin dynjanë në duart e tyre dhe ta sundojnë atë prapë shkatërrimi do të jetë fundi i tyre. Prandaj ai që humbet gjithçka dhe në fund dënohet me një dënim të përhershëm, a duhet të kihet lakmi nga të tjerët?!

Të gjitha argumentet, si ato nga Kurani ashtu edhe nga historia na tregojnë qartë, se qafirët sado të kenë qenë të fuqishëm, me pushtet dhe me shumë arritje të kësaj bote, përderisa i kundërshtuan profetët duke i armiqësuar dhe duke mos besuar, atëherë që të gjithë këta patën një fund të hidhur. Populli i Nuhit u shkatërrua me tufan, i Hudit dhe i Salihut, ai

i Musait e i Lutit, kurse shembulli më i mirë është ai i Muhamedit, sal-lallahu alejhi ue selem, i cili në fund fitoi duke arritur t'i shkatërrojë armiqtë e vet. Kështu që asnjë arritje momentale e qafirëve të mos na habitë, sepse fundi i mirë i takon besimtarëve, ndërsa ai i hidhuri mohuesve.

38. Kushdo duhet të punojë për Islamin pa marrë parasysh, nëse ka rezultat ajo punë apo jo:

Me këtë kemi si qëllim që njeriu të punojë për Fenë Islame sipas mundësive të tij pa marrë parasysh nëse puna e tij, a do të ketë rezultat apo jo. Pra, fillimisht nuk duhet që njeriu të ndalet dhe t'i llogaritë rezultatet e sipas llogarisë së tij, nëse mendon se nuk do të arrijë rezultate, atëherë nuk punon e nëse është i bindur se do të ketë rezultate vetëm atëherë të punojë. Besimtari edhe atëherë kur mendon se nuk do të ketë rezultate në davet prapë duhet të përpiqet maksimalisht, sepse nuk dihet ku është hajri, nuk dihet se nga vjen mirësia e Allahut, bile atëherë kur njeriu mund t'i humbasë shpresat te fitorja mu atëherë vjen ndihma.

Të punosh për fenë, pa marrë parasysh rezultatet, ekziston edhe një dobi tjetër; ajo se pa marrë parasysh a do të ketë sukses thirrja apo jo njeriu përderisa është munduar që sipas mundësive të tij të punojë për fenë, atëherë Allahu do t'i japë shpërblim për punën e tij, ngaqë shpërblimi i punës në davet nuk është i kushtëzuar me rezultatin, edhe pse prezenca e rezultatit padyshim e shton shpërblimin e mundit dhe të përpjekjes.

Në këtë pikë futet edhe të punosh për Islamin pa marrë parasysh se qysh në këtë botë do të arrish tek përfitimi i dynjasë, tek autoriteti, respekti, pozita apo do të ndodhë e kundërta. Puno për fenë pa marrë parasysh se kjo botë a do të jepet dhuratë apo vetëm bota tjetër! Nëse besimtari për shkak të fesë së tij e humb dynjanë kjo nuk i krijon atij as edhe një problem, por problemi qëndron atëherë kur ai e lë anash fenë e tij për pozitën e kësaj bote.

Pra, të mos shpërblehesh në botën tjetër për shkak të dynjasë ky është falimentimi real. Kjo pikë e fundit ku shumë njerëz largohen nga feja për interesat e kësaj bote është një realitet i pranishëm tek shumë njerëz, të cilët nuk futen në fe nga frika e pozitës se mund ta humbasin, apo nëse është fetar, por ndodh të arrijë një pozitë të caktuar të kësaj bote, kur e sheh papritmas largohet nga feja, sepse mendon se tani është turp të jetë fetar, duke menduar se feja dhe autoriteti me çështjet e kësaj bote nuk mund të bashkohen, mendim ky fund e krye i gabuar dhe i lansuar nga jomuslimanët.

Djaloshi i tregimit tonë në fjalë sakrifikoi çdo të mirë që ai kishte, edhe autoritetin, edhe afërsinë me Mbretin, i cili kur të rritej do ta bënte atë njeriun numër dy në shtet, porse ai prapë se prapë për fenë sakrifikoi çdo gjë. Gjithashtu ai nuk i dinte rezultatet përfundimtare të punës së tij, nuk e dinte nëse do të besonin njerëzit në thirrjen e tij apo jo. Ai pa i ditur këto gjëra që i takonin së ardhmes filloi thirrjen në Islam, sepse e dinte se thirrja në fe është detyrim, kurse bereqeti është në Duat e Allahut. Prandaj për këtë shkak besimtarët llogariten për mos angazhim në thirrje, ndërsa nuk llogariten për mos-arritjen e rezultateve tek të tjerët, normal nëse daveti ka qenë sipas kushteve të kërkuara.

Në këtë pikë hyn edhe përkushtimi për daven pa i interesuar thirrësit përfitimi material i kësaj dynjaje nga ajo punë që ai po bën. Asnjë thirrës nuk duhet të presë shpërblimin e kësaj bote nga thirrja e tij. Nëse shpërblimi i vjen kjo është gjë e mirë, por thirrësi duhet ta presë shpërblimin në botën tjetër nga Allahu. Nëse edukohet të bëjë daven pa përfitime të dunjasë kjo do të kthehet në shkak që ta shtyjë atë të punojë për fenë e vet pa interes, por i mbushur plot me singëritet. Ashtu veproi edhe djaloshi i këtij tregimi, i cili në fakt nuk përfitoi asgjë në këtë dunja nga puna e tij, mirëpo megjithatë ai e nisi rrugëtimin e tij dhe e çoi deri në fund, e sikur të ishte ndalur për ta analizuar përfitimin e kësaj bote, atëherë pa dyshim se nuk do t'i dilnin rezultate pozitive të cilat jo vetëm që do ta ndalnin nga thirrja, por edhe do ta dëshpëronin duke e larguar tërësisht prej saj.

Pranimi i fesë nga populli mu pas vdekjes së djaloshit është një argument, se rezultati nuk do të vijë patjetër sa është thirrësi gjallë. ka raste kur rezultati vjen pas vdekjes, bile ndodh të vijë pas shumë vitesh. Të punosh në daven për të parë rezultatet mund të bëhet shkak që nëse thirrja nuk tregon rezultate pozitive në popull pas një kohe thirrësi të demoralizohet e kështu ta lërë thirrjen, ndërsa nëse ai angazhohet për ta kryer detyrimin e vet, atëherë ky është shkak që ai të mos mërzitet kurrsesi e as të mos demoralizohet, sepse ai po fton në Islam për të kryer detyrimin e tij që ia ka ngarkuar Zoti, kurse rezultati nuk është punë e tij.

39. Lufta mes muslimanëve dhe qafirëve në thelb është luftë rreth fesë pa marrë parasysh se si arsyetohet apo komentohet ajo:

Çdo musliman duhet ta dijë patjetër, se luftërat që ndodhin mes muslimanëve dhe qafirëve janë luftëra fetare, ose e thënë ndryshe luftëra që lidhen me fenë dhe ideologjinë që besojnë muslimanët, pa i marrë parasysh këto luftëra, se si mund të arsyetohen apo si mund të emërtohen. Shumë njerëz mendojnë se luftëra të tilla janë për shkaqe të tjera, si shkaqe ekonomike, interesa pushtimi e mbizotërimi politik dhe udhëheqës, por realiteti është krejt ndryshe nga ai që shfaqet para të tjerëve. Realiteti qëndron në faktin, se çdo luftë që zhvillohet kundër muslimanëve ka si qëllim primar fenë e pastaj mund të ketë edhe shkaqe të tjera ndihmëse dhe dytësore, si ai i përfitimit nga pasuritë tokësore, nëntokësore etj., apo frika nga armë të caktuara të tyre, apo terrorizmi etj. Megjithatë për fat të keq ka besimtarë, të cilët nuk e kuptojnë këtë realitet, nuk duan ta dinë e shpesh edhe u hidhet pluhur syve të tyre, që të mos munden ta kuptojnë këtë fakt. Mirëpo ata nëse këtë gjë nuk mund ta kuptojnë nga realiteti mund ta lexojnë atë haptas në Librin e Zotit, i cili ju tregon për këtë gjë. Ai në Kuran thotë:

(وَكُنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ)

“As hebrenjtë, as të krishterët nuk do të jenë të kënaqur me ty, derisa të pranosh besimin e tyre.” (Bekare, 120).

Gjithashtu edhe tregimi ynë e vërteton atë që u tha deri tashti. Mbreti deri ditën e fundit nuk mbyti askënd, përkundrazi e afroi djaloshin shumë afër vetes, ndërsa këshilltarin e kishte

njeri të cilit ia merrte fjalën, por kur ata besuan atëherë ndërruan raportet. Kjo përmendet më qartë nga Kurani në kapitlinë Buruxh, ku Allahu thotë:

“Mallkuar qofshin njerëzit e Hendekut, zjarrit (të ushqyer) me lëndë djegëse, kur rrinin ulur rreth tij, duke dëshmuar atë që po i bënin besimtarëve! Ata i munduan besimtarët, vetëm pse këta i besuan Allahut, të Plotfuqishmit, të Denjit për çdo lavd.” (Buruxh, 4-8).

40. Çfarë ndodhi me mbretin dhe ushtrinë e tij?

Për këtë histori në librat e tefsirit përmenden disa të dhëna. Në disa komente të Kuranit dijetarët e tefsirit përmendin, se ky tiran vrau njëzet mijë besimtarë. Ata gjithashtu përmendin, se vendi ku jetuan këta njerëz ishte krahina e Nexhranit, në të cilin edhe sot me po këtë emër njihet po ai qytet që gjendet në jug të Arabisë Saudite. Mbreti i Etiopisë, i cili ishte mysliman me të dëgjuar për këtë masakër urdhëroi menjëherë përgatitjen e ushtrisë së tij për ta sulmuar atë vend dhe për t’u hakmarrë për besimtarët e Nexhranit. Me të vërtetë ashtu ndodhi. Ai shkoi në Nexhran dhe luftoi kundër këtij zullumqari, derisa e vrau atë bashkë me ushtrinë e tij. Kështu mbreti zullumqar i humbi kënaqësitë e të dy botëve të dynjasë dhe të ahiretit. Për sa i përket emrave të njerëzve të tregimit dijetarët kanë dhënë shumë opsione duke mos qenë të një mendimi rreth tyre, por siç e thamë në fillim të këtij libri ajo që na intereson është ngjarja e jo emri.

Në transmetimin e Tirmidhiut në fund të hadithit ai përmend edhe këto fjalë:

“Thuhet se në kohën e Omer ibën Hatabit djaloshi u nxor nga varri dhe e kishte akoma dorën të vendosur në vendin e plagës, ku ishte qëlluar me shigjetë”.

Në komentin e kësaj pjese të hadithit në librin “Tuhfetul ahvedhi” autori përmend: “Ibën Is’haku thotë: Një njeri nga Nexhrani për disa nevoja të tij personale duke hapur një gropë në një vend me gërmadha rastësisht arriti të zbulonte trupin e një djali, i cili e kishte dorën të vendosur në faqen e tij, kur ia hiqnin dorën fillonte t’i rrjedhë gjaku e kur ia kthenin dorën tek plaga i ndalej gjaku. Në dorën e tij kishte një unazë në të cilën shkruhej: **“Allahu është Zoti im”**. Njeriu që e kishte gjetur trupin i shkroi një letër Omerit, që asokohe ishte kryetari i muslimanëve, ku i tregonte për ngjarjen. Omeri pasi e lexoi letrën e urdhëroi që ta kthenin trupin e tij në të njëjtin varr, ashtu si kishte qenë më herët duke i hedhur përmbi të njëjtin dhe’ e ata e zbatuan urdhrin e tij.

Allahu e di më së miri! Dhe në fund:

“Falënderimet janë për Allahun me ndihmën e të Cilit përfundojnë punët e mira, salavatet dhe selamet qofshin për të Dërguarin e Tij”.

Përmbajtja

HYRJE	5
Hadithi	7
Zinxhiri i hadithit:.....	11
DOBITË E KËTIJ TREGIMI:.....	13
1. Ky hadith është një tregim mjaft interesant.	13
2. Tregimi ngërthen në vetvete dy lloje dobish:.....	14
3. Tregimi përmban në vetvete të gjitha etapat e davetit:	15
4. Tregimi nuk përmend datë, kohë e as vend kur ka ndodhur ai, pse?	16
5. Tregimi mbetet përvojë e gjallë për çdo vend, çdo kohë dhe njeri:.....	16
6. Vetë e pasuesve të hakut është qartësia në mësim, kurse e pasuesve të mosbesimit pasaktësia apo mashtrimi:.....	17
7. Rreziku i mbjelljes së kufrit, mëkateve dhe bidateve në zemrat e fëmijëve:.....	18
8. Përmendet:.....	20
9. Allahu kur dëshiron udhëzimin e dikujt, atëherë i krijon atij kushtet për udhëzim:.....	22
10. Mënjanimi i vështirësive dhe filozofive të kota gjatë shpjegimit të fesë e posaçërisht të akides:.....	23
11. Sprovat janë shok i pandarë i njeriut:.....	24
Përse vijnë sprovat?	26

12. Konsultimi me më të mëdhenjtë dhe më të diturit është veti e të devotshmëve:.....28
13. E vërteta dhe e pavërteta janë dy pole të kundërta, që nuk mund të bashkohen tek njerëzit e sinqertë:.....32
14. Kërkimi i fakteve për ta vërtetuar besimin dhe për ta qetësuar zemrën janë të lejuara:34
15. Djaloshi gjatë duasë iu lut Allahut me fjalën: “O Allahu im!” 36
16. Kerametet e evliave janë të vërteta:.....38
17. Modestia, pranimi i vlerave të të tjerëve dhe zhveshja nga zilia janë cilësi të njerëzve të mëdhenj:.....41
18. Fshehja e dijetarit ishte për të mirë të fesë në përgjithësi e jo vetëm për dijetarin:45
19. Djaloshi i shfrytëzonte kerametet për të mirë të fesë dhe të thirrjes e jo për interesa personale:.....48
20. Mos marrja para gjatë rukjes bëhet shkak për përparimin e davetit:49
21. Thirrja e djaloshit në fe ishte thirrje e qartë pa lajka52
22. Njerëzit e sinqertë i këshillojnë të tjerët dhe nuk i harrojnë të mirat e tjetrit edhe atëherë kur janë në rrezik:.....54
23. Mendjemëdhenjtë janë shpërfillës të mirësive:.....56
24. Zullumqarët, tiranët: mundohen t’i largojnë besimtarët nga e vërteta me lakminë e kësaj bote ose me forcë:57
25. Fillimi i sprovave të vërteta:59
26. Për djaloshin mbreti zgjodhi mënyrë tjetër të vdekjes:....65

27. Rëndësia e mbështetjes tek Allahu në vështirësi dhe
kërkimi ndihmë nga Ai:.....67
28. Pse djaloshi prapë u kthye tek mbreti?70
29. Tiranët të keqen e tyre ia veshin të tjerëve:.....71
30. Gjatë debateve dhe fjalimeve të tij djaloshi bënte davet ..75
31. Martirizimi dhe sakrifica për shkak të dobisë së thirrjes në
rrugë të Allahut:76
32. Çdo tirani i vjen dita në këtë botë apo në tjetrën, që të
dëgjojë dhe të ketë nevojë për muslimanët që i ka kundërshtuar,
por kjo ndodh vetëm atëherë kur t'i humbin shpresat nga çdo
mundësi e tyre:78
33. Nëse Allahu nuk do që të ndodhë diçka atëherë planet e
qafirëve janë të pavlerë.....82
34. Zullumqarët për interesat e tyre personale janë në gjendje
të shkatërrojnë popuj të tërë, bile edhe popujt e tyre:85
35. Allahu ka mëshirë për besimtarët dhe kurrësi nuk ua
humb mundimin, i forcon ata në çastet më vendimtare:88
36. Fundi dhe fitorja e vërtetë iu takojnë besimtarëve:91
37. Askush të mos habitet me arritjet e qafirëve pa marrë
parasysh se çfarë janë ato:.....93
38. Kushdo duhet të punojë për Islamin pa marrë parasysh,
nëse ka rezultat ajo punë apo jo.....95
39. Lufta mes myslimanëve dhe qafirëve në thelb është luftë
rreth fesë pa marrë parasysh se si arsyetohet apo komentohet ajo:
98
40. Çfarë ndodhi me mbretin dhe ushtrinë e tij?.....99

